

VIGRED

Ž E N S K I · L I S T

DECEMBER **1936** Š T E V . 12

VIGRED, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—, za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—. Izdaja konzorcij Vigredi (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova cesta 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Masarykova cesta 12, palača Vzajemne zavarovalnice. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah, za tiskarno odgovarja Jožef Godina C. M. — Telefonska št. 3519.

Sklep uredništva 10. prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaprosenih prispevkov ne honorira.

VIGREDNICAM!

Izdajateljstvo, uredništvo in uprava »Vigredi« zaključujejo danes svoje delovno leto. Zahvaljujejo se vsem naročnicam in čitateljicam za zvestobo in prosijo, da jim jo ohranijo tudi za bodoče leto. Nobena izmed letošnjih Vigrednic ne sme manjkati v prihodnjem letu, ko se »Vigred« pripravlja, da jim napravi mnogo novega veselja.

Smelo pa pričakujejo, da bo vsaka Vigrednica po svojih najboljših močeh pridobila čim več novih in je za to zanjo pripravljenih več lepih nagrad.

Za 20 novih naročnic Din 300.— v gotovini.

Za 15 novih naročnic »Slovenska kuharica«, ali ura, ali 12 brisač v vrednosti Din 160.—.

Za 10 novih naročnic 7 metrov šifona, ali blago za obleko, ali 6 kavnih žličk (alpaka ali krom) v vrednosti Din 100.—.

Za 5 novih naročnic »Naši gostje«, ali poljubno gospodinjsko knjigo, ali električno svetilko za nočno omarico, ali kuhinjski predmet v vrednosti Din 50.—.

Za 3 nove naročnice plačana naročnina za en izvod »Vigredi« za leto 1937.

Pogoj za prejem nagrade: Plačana naročnina do 31. marca.

VIGREDNICE, NA DELO ZA EDINI SLOVENSKE KATOLIŠKE ŽENSKO LIST !

Izdajateljstvo, uredništvo, uprava »Vigredi«.

VIGRED

ŽENSKI · LIST

LETO XIV.

LJUBLJANA, 1. DECEMBRA 1936

ŠTEV. 12.

DVANAJSTA ŠTEVILKA »VIGREDI« JE POSVEČENA
DOMU IN DOMOVINI

DOMOVINA JUGOSLAVIJA

Prvega decembra vsakega leta praznujemo praznik zedinjenja Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupno jugoslovansko državo. Ni zgolj zunanji pojav ta praznik. Vsa zgodovina tega zedinjenja, ki jo je zbral Silvo Kranjc in napisal v 25. zvezku Mohorjeve knjižnice »Kako smo se zedinili«, je en sam izraz in edinstveni dokaz, kako je že izdavnica, celo v časih najhujšega robstva, ljudska duša želela, da se združijo bratje, ki jih je razdruževala in razganjala sebičnost in krivica mogočnjakov, ki so slovenskemu narodu gospodovali.

Ko se je ta ljudska volja v narodu vedno jasneje izoblikovala, je bilo na času, da pride do izraza in se pokaže svetu. Ta magna carta slovenskega naroda je »majska deklaracija«.

Dr. Krek ji je duhovni oče, dr. Korošec izvršitelj, dr. Anton Bonaventura Jeglič širitelj med narodom.

Ves narod je bilo treba prežeti s to idejo, prav do zadnje gorske kočice razplesti agitacijo zanjo. Da so in ker so slovenske žene in dekleta prevzele to delo, ni le čast in ponos nas vseh, ampak je tudi silni uspeh tega dela — pol milijona podpisov — verno izpričevalo, da je slovenska žena in slovensko dekle za ustvaritev domovine storila toliko, da se bo, kadar se bo govorilo v bodočnosti o rojstvu Jugoslavije 1. decembra 1918, govorilo tudi o slovenski ženi in slovenskem dekletu kot soustvariteljici.

Ko se 1. decembra vsako leto spominjamo Krekove oporoke: *»Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno: Kako boste združeni, vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in*

vse svoje srce posvečevali naši jugoslovanski državi za njen procvit, kulturo in blagostanje«, nas ta spomin vedno iznova spominja teh naših dolžnosti, ki nam jih oporoka nalaga.

Domovina, slovenske katoliške žene in dekleta — dasi brez političnih pravic — so pripravljene, da v zvestobi in ljubezni zaenkrat v tišini svojih domov tko narodno in jugoslovansko zgodovino.

Dr. Jože Pogačnik, »Sinje ozare«:

DOMAČA ZEMLJA

O zemlja domača,
ti si nam kakor češminov cvet!

Križem kražem po svetu človek hodi,
išče in dela čez dan in v sanjah blodi,
tujčevo vino pije in ni pijan,
grabi z obema rokama,
pa vendar zaman:
ni ene ljubezni v tujini ni zanj,
ni ena topla roka ne seže mu v dlan...

Nazadnje vsi —

da se spet ista povest ponovi —
vračamo k tebi se kot svetopisemski sin...

Pa naj je kdo srečo imel,

še vsak je enako prišel:

po zadnji prevarani blodnji

ves bridki med

tujih dobrav in vrtov

prinesel pohlevno je spet

zemlji domači domov,

kakor čebela povrne se v panj.

In od vrnitve ti vsak je vdan,

kakor očetu je v Pismu bil sin...

O zemlja domača,

ti si nam kakor češminov cvet!

saj i drugo cvetje diši,

pa nobeno tako kot češmin,

saj i drugo cvetje cveti,

a zadnji cveti le češmin!

O zemlja domača,

ti si nam kakor češminov cvet!

Po vseh brdih in v vseh poljih zvoniš
in pritrkavaš, ko da se zvonko smejiš,
z glavico belih zvonikov
k lesovom naslonjena.

O, nobena tujina ne poje tako,
tako lepo in tako na gosto,
pritrkovati nobena tujina ne zna.

Pa vendar nergači izneverjeni,
naši pustuhi
za vsako veselje zvonov
kakor kamen so gluhi:
poti ne najdejo več do Boga.

Saj bi odpustil, da je ko drugod,
a vendar tod
je drugače uglasjena pot:
Bog nam je blizu tako in tako domač,
ves naš, ves naš...

Julija:

MOJ DOM

Tebi, moj domek, naj danes napišem pesem? Tebi, ki poslušáš šuštenje listja na Strmelu, ki se meša z žuborenjem moje drage Hudinje? Tam ob njegovem vznožju se dvigaš in te od njega loči samo tvoja zvesta sprem-ljevalka. Pa čemu pravim, da se dvigaš? Saj si tako preprost, skromen in pritličan. In oče moj rajni te je zgradil iz kamna in rdeče opeke. Stene so ti močne, da bolje ohranjuješ toploto pozimi, hlad pa poleti. Ko si ti že stal, je mislil oče še na drevje, in mi, njegovi otroci, vnuki in še troje pravnučkov, zdaj uživamo prijetno senco, s senco pa tudi cvetje in sadje in še petje ptičkov.

Tam v veliki sobi visi ura, ki je štela vse ure sožitja mojih staršev in ure mojih otroških let in let moje prve mladosti. In danes se mi zdi, da me tam poslušá preteklost, da slišim ropot koraka očetovega, malo težkega in spominjam se njegovega ljubkega nasmeha, srčnega pogleda, ki je veljal meni. Še gledam njegove božajoče roke, katerih slehernó gubo sem poznala in ljubila, dobro vedoča, da se niso nikoli odprle, ne da bi bogato dajale.

In ko smo te zapustili, ti naš ljubi domek, si nas ti gledal in svaril, prodrla nas je tvoja duša, vedno ista, dočim se je naša izpremenila. Nauk tvojih zidov, opomin tvojih kamnov, cela veriga dogodkov, vso lepo zgodovino nekdanjega življenja, stran za stranjo smo jo zopet prečitali, in to je našo dušo preobrazilo.

In nato je naš duh poromal proti oni neznatni hišici, kjer je prebivala Devica, izvoljena, da postane mati Mesije. Te hišice, enake vsem drugim

hišicam judovskim v Nazaretu, nihče ni opazil, dasi je skrivala najvišje skrivnosti.

Kako bi ne ljubili te hišice mi, ko zdaj vemo, da se je tam najbrže rodila Mati božja, da je tam preživela prevzvišeni trenutek Oznanjenja, da je tam pričakovala prihod Sina, da je po izgnanstvu tja privedla svojega božjega Otroka, da je bila tam učiteljica in učenka Jezusova, da je tam razsipavala vso lepoto, vso jasnost in vso čistost.

V to hišico stopajmo večkrat in se v duhu sklonimo na to blagoslovljeno grudo, da počastimo sveto Družino in od tam prinesemo v svoje domove malo luči in jasnosti, vonja in čednosti nazareškega domka!

KATOLIŠKA AKCIJA

Kje se dotikata KA in »politika«.

Kljub vsemu temu pa obstoje med KA in politiko vendar še točke, kjer se druga druge dotikata. Te pa so včasih važne, včasih manj važne. Važne so tedaj, če z besedo »politika« zaznamujemo bistvene stvari za ono umetnost in znanost, ki skrbi za splošno blagostanje, ki ne more obiti božjih in cerkvenih zapovedi. Manj važne pa so v vseh drugih pomenih, kakor kjer razumemo pod politiko le praktično pot, po kateri ta ali ona skupina v posameznem primeru išče splošnega blagostanja. Potem se pač stvari nova politična stranka ali pristopi k tej, ki že obstoja; kakor namreč eno ali drugo zaradi množine političnih mnenj bolj ali manj priznavamo, kar pa ostane prosta izbira državljanov, tudi katoliških državljanov.

Lahko torej trdimo: KA ima zelo važno delo, da ne rečemo sodelovanje na politiki, kakor smo jo opisali v prvem smislu. Zanimati se mora za temeljne pravce, kateri vodijo politiko: to so pravila krščanske sociologije. Moramo pa tudi poudariti, da KA stoji izven in nad političnimi strankami, četudi tem mnogo pomaga s svojim bistvom. In res! »Politika« v svojem najvišjem in bistvenem smislu, ki jo moramo vzeti v tem, kar je neobhodno potrebno in vedno enako, kar spada k pravilu vsake poštene stranke in k vodstvu vsake vladavine, taka politika nam odpira široko polje dela, pred katerim KA ne sme leno in brezdelno obstati. Pač pa mora v zgoraj nakazanem smislu močno in pravilno sodelovati.

Na primer! Kakor znano je v svetu raznih in različnih razumevanj o stvarjenju in človeškem življenju, kar določa človeško delo. Toda le eno je pravilno in soglaša z naravnimi in božjimi zakoni. Tu ima KA visoko nalogo, živa ohraniti pravilna razumevanja človeškega

življenja v vseh pojavih posameznikov, socialnega in političnega življenja. To je njena bistvena naloga, ki pa je temeljnega pomena.

Ali drugi primer! Pri vseh narodih poznamo vprašanje delavske politike. Stranke in državniki se trudijo ob tem vprašanju prav tako, kakor učitelji socialnih ved. Gotovo je, da lahko vsaka stranka ta vprašanja študira, lahko predlaga razne ustanove, zakone, načine zavarovanja, delavne skupnosti in še druga bolj ali manj učinkovita sredstva za rešitev tega vprašanja. Poleg tega in nad tem vsem pa obstojajo še drugi temeljni pravci krščanske družabne etike. Papeži kakor Leon XIII. in Pij XI. so jo svečano proglasili, da bi dali za podvig in varstvo manj imovitih, za skupno delo vseh slojev, za socialni mir in socialno enodušnost čim več pobude. Tako so papeži, da so izvršili svoje poslanstvo kot učitelji in voditelji človeštva, s posebnim poudarkom posegli v socialne razgovore, ko se je razpravljalo o delavski politiki. Tako mora tudi KA pod visokim vidikom oznanjanja in razširjanja moralnih nauk in njihove porabe za delavska vprašanja razširjati svoje delovanje. Kakor smo zgoraj označili, smemo to delo imenovati socialno pa tudi politično. Takoj pa tudi lahko dostavimo: KA je to delo tudi vedno vršila; tako v šolanju vesti posameznih stanov, z razumnim poseganjem v delo vladujočih, kar se ni dalo prikriti. Za to priča ne le javno mnenje, ampak tudi sestava raznih načinov vladavin današnjih časov.

Še en primer! Pomislimo na šolsko politiko, ki leži vsem strankam na srcu. Vsaka izmed njih zna in more predlagati, kadar je treba, več ali manj popolne ali sodobne učne načrte. Veliki, šolo oblikujoči temeljni pravci pa so prav tako tudi zapoved božja in jih Cerkev oznanja. Kot take jih je potrdil tudi papež v zadnji okrožnici o vzgoji mladine. KA mora čuvati, da se ti pravci pravilno vpoštevajo in izvršujejo. To je nekaka varstvena politika.

V zgoraj povedanem smislu se tudi ne more tajiti, da imamo tudi družinsko politiko, na kateri sta Cerkev in država zelo zainteresirani. Seveda se bodo morale vse stranke potruditi, da najdejo najboljše oblike za blagostanje družine. Misliti je treba na olajšanje davkov, dedno pravo, varstvo mater in otrok, zdravilišča itd. Pred vsem drugim pa je treba zasigurati enotnost in mir v družini. To bi bilo nekako posvečenje družine, iz katerega bi Cerkvi in državi zrastle številne zdrave moči. To bi bila naloga KA v družinski politiki.

Tako bi mogli naštevati še dalje, ker je tudi posebna politika,

ki ureja umetniške proizvode, gledališke predstave in kino, tisk, telesno vzgojo itd. Vse to ima velik pomen za moralna vprašanja ter odpira KA široka polja za razvoj njenega obsežnega delovanja. Večkrat smo že poudarili, da na temelju vsakega socialnega vprašanja sloni tudi vprašanje morale.

DEKLETOM KATOLIŠKE AKCIJE

Katoličan in javno življenje. Vprašanje: Ali se smem kot član KA brigati za javne zadeve: javno mnenje, gospodarstvo, socialna vprašanja, politiko itd.? Že iz tega, da so na to ali podobno vprašanje vsi neprijatelji Kristusove Cerkve vedno odgovarjali z *ne smeš!* bi lahko sklepali, da se ne samo smemo, ampak naravnost moramo brigati za vse, kar more v javnosti imeti kako zvezo z vero in moralo. KA je tam, kjer je sv. Cerkev. Cerkev pa je povsod tam, kjer je mogoče kaj storiti za reševanje duš. To pa je tudi v javnem življenju. Kakor bi bilo od duhovnikov napačno, če bi se dali iz javnosti izriniti v tihoto svojih cerkva, tako bi njihovi pomočniki v KA popolnoma napačno ravnali, če jim ne bi stali v javnih zadevah z vsemi svojimi zmožnostmi ob strani. Ali se smemo torej brigati tudi za politiko? Smernica sv. Cerkve je: KA kot taka se za strankarsko politiko ne briga. Pač pa se mora zanimati in delati povsod tam, kjer politika sega do oltarja. V kolikor je politika v tesni zvezi z nekaterimi vprašanji, ki je od njih zelo odvisno težje ali lažje delo Cerkve in zveličanje duš, v toliko pa se mora tudi apostol KA brigati za politiko. Španci, pravijo, da so bili v tem oziru preveč brezskrbni, zato pa imajo danes porušene oltarje . . .

Duhovne vaje in tečaj KA. Prevažni uvodni tečaji KA za dekleta vršijo vedno lepše svojo nalogo. Že sedaj opozarjamo na lepe prilike, ki se bodo nudile tudi letos vsem, ki se hočejo pridružiti gibanju KA. Duhovne vaje in tečaj KA bo za *podeželska dekleta* v januarju in februarju. Za *delavke* v decembru. Za *uradnice* v marcu. Za *učiteljice* v juliju. Podrobnosti bodo pravočasno objavljene.

Franjo Neubauer:

MARIJINO ZVONJENJE

Pozvanja, pozvanja,
čez goro in dol,
umika se žalost
moreča in bol.
Nebo se otvarja,
smehlja se nam zarja:
nikoli še take
ni videl zemljan,
odkar mu v mrakovih
izginil je dan.

Marija krasnejše
od zarje žari,
saj greh se nikoli
dotaknil je ni.
V sijaju leskeče
brezmadežne sreče,
za njo pa že solnca
dviguje se kras,
rešitev obljublja
nebeški nam glas.

STRMA POT

(Konec.)

XII.

Moja draga Melisanda!

Z mojim *Credo* — *Verujem* naj bi bila moja strma pot končana. Moja zgodba pa, ki se je pričela v bajno razsvetljeni kapelici v Zvezdnem Kamnu, naj se tam tudi konča. Še se spominjaš, Melisanda, da sem dan svoje konfirmacije končala z molitvijo na ustnih: »Unser Vater . . . denn Dein ist das Reich und die Herrlichkeit,« kot molijo Oče naš protestanti.

Dan mojega prvega svetega obhajila pa mi je zvečer izvabil tisto prošnjo, brez katere, upam, odtlej nikoli več nisem zaspala: . . . in ko se bo utrnila iz mojih oči poslednja solza, predhodnica mojega razkroja, sprejmi jo v zadoščenje za moje grehe in mi dodeli, da še zadostim, za vse svoje slabosti in v tistem groznem trenutku, imej z menoj usmiljenje, o dobri Odrešenik!

In ko bo na mojih ustnicah še trepetala moja duša in se poslavljal od sveta, moje telo zapuščala brez življenja, blede in hladno, sprejmi to ločitev kot dar, katerega bom radevoljno poklonila Tvojemu božjemu Veličastvu in v tistem zadnjem trenutku mojega umrljivega življenja imej usmiljenje z menoj, o dobri Odrešenik!

In ko bo moja duša končno pripuščena pred Tvoje obličje in prvič uzrla blesk Tvojega veličanstva, ne zavrzi je, marveč jo sprejmi v svoje osrčje, kjer naj bi vekomaj pela slavo Tebi, in v onem trenutku, ko se bo zame začela večnost, usmili se me, o dobri Sodnik!«

Nato mi je Bog poslal pomembne sanje o Ditmarju: V Rimu gre po kolenih sredi vernega ljudstva po svetih stopnicah. Vidim ga, ko gre k sv. Petru, kako strmi pred »Izpovedjo«, kako se ustavi pred preprostim kamenom, pod katerim počiva Pij X. Na tem grobu, posutim s cvetjem, molijo množice. Ditmar vidi tudi papeža. Pomeša se med množico in v tem morju človeštva ga tako prevzame, da ga oblijejo solze. Sprejet je tudi v avdijenco. Klečé čaka tam, da ga uboga kolena bolé. Ko se prikaže papež, ni Ditmar prav nič razočaran, pač pa v duhu vere kloni samo svoje čelo pod apostolskim blagoslovom. Duh Cerkve v njem raste . . . Že se vrača domov, toda njegova domovina je daleč. Odhaja s trdno voljo, da se bo dal Cerkvi in jo oznanjal med svoji. Njegova duša je prepolna globokega in mirnega veselja . . .

Melisanda, po mnogih potovanjih in potih, je Ditmar res spoznal sladkost katoliškega imena do vse veličastne polnosti.

V opatiji so mi dodelili sobo v prvem nadstropju, ki je imela veliko okno na vrt, kjer so često molile redovnice po krožnem hodniku, ki je tega omejeval. Tu sem doživljala čudovite prizore:

V opatiji je bila pred mojim prihodom stopila v novicijat neka bogata vdova. Edini sin je že bil benediktinec, edina hčerka, redovnica pri Damah Naše Ljube Gospe. Oba otroka, ki sta bivala v Louvain, sta večkrat prihajala k materi, ki je, potem ko je svojo dolžnost na zemlji izpolnila kot žena in kot mati, darovala tudi še samo sebe Bogu.

Kadar sem jih gledala sedeče na vrtu nasproti mojega okna, je vselej vstala pred mojo dušo ona nad vse ginljiva slika, ob kateri je brezdvomno že drhtelo srce prenekaterere matere, kjer nam Scheffer predstavlja sv. Moniko in sv. Avgušтина, ko v Ostiji čakata ladjo, da ju popelje v domovino potem, ko je Ambrozij iz Milana že krstil sina.

Nekega popoldne, ko zopet občudujem to trojico, ko moj pogled počiva na materi, ki v belem pajčolanu sedi med obema otrokoma, mi naznanijo, da me v govorilnici čaka nek gospod, ki želi nujno z menoj govoriti.

»Gospod? V tej tuji deželi?« se prestrašena vprašam.

Lahko si misliš, Melisanda, kako sem bila presenečena, ko sem, vstopivši v govorilnico, tam zagledala — Ditmarja.

»Senta, moja Senta!« Samo to mi reče in me prime za roko. Jaz sem ostala brez besede . . .

Melisanda, ko sem tistikrat srečala njegov pogled, ta čisti pogled, ta pogled vse jasnosti, sem hipoma začutila, da je tudi Ditmar bil rojen za vero in upanje, da njegova duša ni bila ustvarjena ne za dvom, ne za jezo.

Ena ali dve generaciji lahko pozabita Postave in grešita iz nehvaležnosti. Ob določeni uri pa, Melisanda, je nujno potrebno, da se ta veriga zopet nadaljuje in malo omahljiva svetilka zopet v hiši zagori. Zdi se, da je takrat za Ditmarja prišla ta ura.

»Odkod prihajaš, Ditmar?« sem ga po daljšem molku vprašala.

»Zdajle, Senta, iz Pariza, kjer sem blodil nekaj dni. Včeraj sem zašel tudi na Quai d'Orsay, kjer sem se nehoté znašel na pravljичnem vrtu. V morju cvetja, Senta, kjer nisem vedel, če barve valové, izvirajo ali curkljajo, je moje oko šlo od ene cvetke do druge, po-

dobno metuljčku, in ni vedelo, na kateri bi se ustavilo. Ko sem se malo zavedel, sem šel proti vrtnicam. Te so bile tam morda šele par ur: še so trepetale rosne kapljice na njihovih listih in že so tudi — venele:

Et Rose, elle a vecu, ce que vivent les roses, L' espace d' un matin. (In Roža, živela je kot živi vrtnica, le samo en dan) sem vzdihnil za Malherbom.

To, Senta, me je gnalo k Tebi in prihajam, da k Tvojim nogam položim svojo veliko izpoved.«

Skloniva se, Melisanda, globlje na ta list, poln pobožnosti ljubezni!

»Senta, ko sem dobil Tvoje poročilo, kjer si mi razgrnila svoje namene, moje oko še ni bilo močno dovolj, da bi se obrnilo samo v sebe. Nato sem pa pred svetom bežal in tako postal pozoren na lastno dušo. V Afriki, Senta, sem bil, po Sahari sem blodil. Ta saharska narava, nad vse očiščena in prosta, katere edino oblačilo je zbranost in molk, je name vplivala kot kak samostan. Sam sem bil v silnem vetru planjave, sam na koncu zemlje, sam na koncu življenja tam, kjer so skrbi velike, tam, kjer hodi človek čisto poleg večnosti. Tam sem se naučil druge govorice, kjer mi je preostajal edino le Bog in kjer sem se zatekel v njegovo navzočnost in mu iz globine svoje duše klical: »Edina in nevidna priča mojih vzdihov in mojega kesanja, oh poslušaj glas mojih solz . . .

Edinstven trenutek, Senta, čigar vsa preteklost je bila le skrivnostna priprava!

Zopet v kapelici v Zvezdnem Kamnu. Ditmar kleči pred podobo Naše Ljube Gospe Sedmerih Bolečin in glasno čita veroizpoved Pija IV. in isto Pija X. Duhovnik, kot priča pred Bogom, stoji poleg njega. Jaz pa s Konstancijo molim, vsa tresoča se od ginjenosti. Po tem čitanju midve odideva in spoved se prične. Midve ne nehava moliti . . .

In Božič, Melisanda, me je z Ditmarjem združil.

Odtlej pa drug na drugega naslonjena nadaljujeva najino pot. Leta se pridružujejo letom, tudi starost se bo lahko naselila na najinem domu. Na naju ne bo ničesar predrugačila, niti potez najinih obrazov ne bo spremenila. Vedno jih bova gledala takšne, kakršne je bila izrezala skrivnostna umetnica: *Ljubezen*. In še sama smrt — ta poslednja ločitev, naju bo preko groba tudi še — družila . . .

Tvoja

Senta

P. Evstahij, O. F. M.:

NA PRAZNIK BREZMADEŽNE

ZAŠČITNICE NAŠE VERNE MLADINE

Mati Marija! V blaženi slavi
tvoja lepota jasno žari — —
Zbor te nebeški v sveti višavi
svojo Kraljico vneto časti . . .
Praznik mladina naša pozdravlja,
praznik tvoj mili, rajska Gospa;
tebe, Brezgrešna, verno proslavlja
z vedno dehtečim cvetjem srca . . .
Varuj slovensko vdano mladino,
da bo poštena, močna vsak čas!
H Kristu nas vodi tja v domovino!
Ondi je blagor Božji Obraz . . .

Peleasa:

ELIZABETA LESEUR

(Ob 70 letnici njenega rojstva.)

Bilo je prve dni mojega bivanja ob divnem Lemanu, ko sem šla v Ženevi mimo knjigarne na Cours de Rive. V izložbi uzrem knjigo, katere naslov mi je tisti trenutek mnogo veljal: »*Letters sur la Souffrance*« (Pismo o trpljenju). Ko vidim, da jo je napisala žena, stopim in jo kupim. Tako sem spoznala ženo, katero sem odtlej v grenkih trenutkih trpljenja rada vprašala za svet in ga tudi vselej dobila najboljšega. Da pa prihajam na njo danes, je vzrok tudi ta, da se je pred enim letom v Rimu začela razprava o njeni beatifikaciji in so si jo katoliške pisateljice izvolile za

svojo zaščitnico in že gre njeno ime od ust do ust po širnem svetu.

Rodila se je 16. oktobra 1866 ter pri krstu dobila ime Elizabete, kraljice ogrske. Starši so ji praktični katoličani, mati hčerko

preživi, oče pa zgodaj umrje. Še prav mlada se Elizabeta poroči s Feliksom Leseur-jem. S to poroko ji je odprta pot v najodličnejšo pariško družbo. Mož jo obožuje in njegova ljubezen ugane sleherno željo mlade žene. Je pa ta nežni mož brez vsake vere in tudi Elizabeta jame malo popuščati v izpolnjevanju svojih verskih dolžnosti. Hipoma pa se, oktobra 1902, zopet popolnoma obrne k Bogu.

Dominikanec, oče Hérbert, nam v predgovoru k njenim »Pismom o trpljenju« odkriva nekaj skrivnosti njenega notranjega zorenja. On, bolj kot kdo drugi, je za to poklican, saj je imel pravico biti njen voditelj od 1903 do njene zgodnje smrti v maju 1914, torej dolgih 11 let priča počasnega in tihega delovanja božje Previdnosti v njej. Poznal je njeno veliko skrb za brezbožnega moža in poznal je tudi njene telesne bolečine. Pripoveduje nam, kako težko mu je bilo hoditi v hišo, kjer ga je Feliks Leseur vselej vljudno, celo prisrčno sprejel, toda blagi redovnik je vedel, da je vse to le pretvara in da bi visokemu gospodu bilo veliko ljubše, da bi ga ne imel pozdraviti. Ljubezen do žene pa, ki je bila brez mejá, ni dopuščala, da bi v tem oziru padla senca na njo. Elizabeta sama pa tudi pravi v svojem Dnevniku, da mora biti malo »posvetna«, Feliksu na ljubo.

Kako pa so nastala njena »Pisma o trpljenju«? Kratka je ta zgodbica in ginljiva:

Poleti 1910, meseca julija, je najboljši prijatelj Feliksa Leseur-ja povabil oba zakonca, da ju v svojem avtomobilu povede iz Pariza v Jougne in od tam preko najlepših pokrajin Srednje Francije. Zdi se, da ga je poslala sama Previdnost božja. V nedeljo, 10. julija, so v nekem starodavnem, pa lepem in slikovitem mestu vsi trije obiskali med drugim tudi staro bolnico, ki je kot veličastna priča glasno govorila o lepi umetnosti pretekle dobe. Tam so v bolniški postelji opazili majhno, kakih 8 let staro deklico, ki je zelo trpela. Iz potez tega otroka je bila razbrati dobrotljivost in čistost, pa žal tudi bolešt. Elizabeto Leseur ta žalostni pogled otroka tako gane, da se je njeno usmiljenje in nežnost njenega srca sklone k njemu in v pogovoru izve, da ji je ime Marija B., in ko jo vpraša, kaj naj ji pošlje s svojega potovanja, ji otrok milo proseče reče: »Oh, gospa, razglednic vas prosim!« Poslovila se je od otroka, ki naj bi po skrivnostnih namenih božjih postal vez med redovnico, ki ga je negovala, in odlično obiskovalko. Elizabeta Leseur zvesto drži

dano obljubo, otroku pošlje razglednic in še marsikaj drugega. Izvedela je bila, da je to hčerka ubožne in številne družine, katere oče je jetičen. Še pred božičem mala Marija opravi prvo sveto obhajilo v bolnici in dva dni za tem umrje. Med redovnico pa in Elizabeto Leseur je vzrastlo prijateljstvo, pristrčno in globoko, katerega je pretrgala smrt v maju 1914. Pisma so torej iz zadnjih troje let Elizabetinega življenja, ko je silno trpela in vsa vdana prenašala vse, kar ji je poslala darežljiva roka Očetova.

Elizabeta Leseur je imela dve sestri, ki pa sta obe umrli pred njo. Smrt Julije, starejše, jo je pustila neutolažljivo. Ta ji je zapustila oba otroka, Marijo in Andreja s prošnjo, da ju vzgaja in jima nadomešča mater. Kako nad vse vestno je Elizabeta Leseur to težko in prijetno nalogo izvršila, nam pove knjiga: »Krščanska žena«, katero je spisala za svojo nečakinjo in ji jo podarila na dan prvega svetega obhajila s posvetilom:

A ma nièce unique et chérie
par un héritage précieux et sacré
a ma filleule
à ma petite fille d'adoption
joffre ce témoignage d'une pro-
fonde et chrétienne tendresse.

Svoji edini in dragi nečakinji
svoji krščenki
po dragoceni in sveti dedščini
svoji adoptirani hčerki
poklanjam ta dokaz globoke
in krščanske nežnosti.

Samo eno željo o tej knjigi: da bi tudi slovenskim prvoobhajankam kdo kaj sličnega poklonil za kažipot skozi življenje!

Tudi Andrejčku je spisala in poklonila: »Kristjana«

Če pa je Elizabeta Leseur s tako izredno skrbnostjo obdajala oba otroka svoje sestre, pri tem ni pozabila krščanske žene, za katero je spisala, potem ko je leta in leta sama doživljala knjigo: »Duhovne vaje za vsak mesec«. Tu podaja praktična navodila, kako naj bi krščanska žena en dan v mescu posvetila Bogu in za vsak mesec predlaga čednost, v kateri naj bi se posebno vadila: molčecnost, mrtvičenje, ponižnost, odpoved, ljubezen do bližnjega, ljubezen do Kristjanega, sproščenje duše, pokorščina, duhovno ubožstvo, molitev, pokora in končno popolna vdanost v Boga. Oh, kdor je enkrat okusil to sladkost! Ne smem pa prezreti njenega »Dnevnika«, ki je mnogim škofom, redovnikom in duhovnikom postal najljubša knjiga in ki je v par mesecih izšel v 30.000 izvodov. Razen prvih dveh so vsa njena dela izšla šele po njeni smrti.

Česar se Elizabeta Leseur ni mogla veseliti v življenju, to ji je bilo prihranjeno za nebesa: komaj dobri dve leti po njeni smrti, v jeseni 1917, se je njen dragi Feliks, kateremu na ljubo je bila tudi malo »posvetna«, ne samo spreobrnil, marveč svetu popolnoma odrekel in vstopil v red sv. Dominika.

Sam naj govori, kakšen je bil njegov sprejem v samostanu: Meseca oktobra lanskega leta, tako piše januarja 1918, sem šel v Italijo, da v redu sv. Dominika opravi večtedenske duhovne vaje, ki so razjasnila moje notranje življenje in tako odločilno vplivale name. Ne da bi se ustavil v Rimu, sem se podal v samostan Quercia, poleg Viterbe, da stopim v stik z dominikanskim navodilom. Nek deček, nosač moje skromne prtljage, me je s postaje peljal v samostan. Tam pa, ko sva povprašala po patru magistru, na katerega so me bili poslali, je deček šel pred menoj po lepih stopnicah, ki peljejo v spalnice tega čudovitega samostana iz XV. stoletja, tako bogatega umetnostnih zakladov in tako polnega spominov. V samostanski cerkvi Naše Ljube Gospe v Quercia je oče Lacordaire napravil slovesne obljuje dne 12. aprila 1840 s svojim tovarišem in prijateljem, bratom Réquédat. Ko pa sva dospela do spalnic, srečava nekega francoskega patra. Ves začuden, da prihaja v klavzuro lajik v taki opremi, naju ustavi in vpraša:

»Gospod želi?«

»V Quercia prihajam iz Angelskega Kolegija v Rimu, da na povabilo patra magistra, katerega iščem, tukaj prebijem kakih 10 dni.«

»Dobro, takoj vas peljem k njemu.«

Prav vljudno naju je sprejel, naenkrat pa se obrne in reče:

»Dovolite, gospod, koga pa smem javiti?«

»Feliks Leseur je moje ime.«

Pri teh besedah je redovnik, z rokami izrazujoč svoje prese-nečenje, vzkliknil:

»Gospod Leseur, je-li mogoče?«

In s čisto spontano kretnjo je dostavil: »Dovolite, da vas objamem? Čudite se, gospod, kaj ne? Povedati pa Vam moram, da je »Dnevnik« gospe Leseur moje življenje. Gospa Leseur je svetnica, katero častim in občudujem. Zelo drago mi je, da vas morem pozdraviti tukaj.«

Vsak bo razumel mojo ginjenost. Tako me je na pragu te po-božne hiše pozdravila Elizabeta.«

Feliks Leseur živi danes kot dominikanec v Parizu. Že večkrat so ga prosili, da je pred izbranim ženstvom predaval o svoji ženi, prvič v Lüttichu v Belgiji 1923.

Ko so letos v februarju katoliške pisateljice v Parizu predlo-žile kardinalu nadškofu pariškemu svojo prošnjo, s katero se pri-družujejo molitvam za beatifikacijo Elizabete Leseur, so jo izročile v roke patra Leseurja in v njej izrazile željo, da bodi »ta sveta žena« zavetnica katoliških pisateljic.

Ne da bi hotele prehiteti uro in odlok svete Cerkve, bodi do-voljeno tudi nam, da želimo srečnega izida poizvedovanja v zadevi Elizabete Leseur.

Vsako stoletje rabi vzorov v umetnosti, kako uporabljati večne zakone notranje popolnosti. Za nas Elizabeta Leseur moderni vzor iz treh razlogov:

Kot posvetna žena se je po želji sv. Tomaža znala prilagoditi zabavam svoje okolice, tudi sredi med preizkušnjami in kljub svo-jemu nagnjenju do zbranosti in samote.

»Biti vzgled in ne izpoved vere,« je napisala. To ostane naj-boljše načelo za one, ki med svetom žele ohraniti svojo notranjo celico skrivnostno. Ker so žejne Boga, bodo nasičene in gledale Ga bodo tudi med množico.

Kot trpinka nam daje vzgled popolne združitve človeške in božje volje v ljubezni do neizbežnega križa.

Kot pisateljica je Elizabeta Leseur podčrtala prednost duhov-nega in globino navdahnjenja pred popolnostjo oblike. Drago ji je bilo načelo: »Vsaka duša, ki se sama dvigne, dviga tudi svet.« Na-čelo, ki nas povede v kontemplacijo občestva svetnikov, ostane naj-lepši odgovor na teorijo: l' Art pour l' Art, te poslednje formule materializma v književnosti. Elizabeta Leseur ostane vzor za vsako-gar, ki s svojimi spisi išče rajši Boga nego samega sebe.

O P O Z A R J A M O N A R A Z P I S N A G R A D
Z A N A J P R I D N E J Š E N A B I R A T E L J I C E N O V I H N A R O Č N I C
N A D R U G I S T R A N I O V O J A

ADVENTNA MOLITEV

Božjega prihoda
čas obhajamo,
pridi, Jezus, pridi
k nam, te prosimo.
Božja Porodnica,
daj po njem nam mir,
ki je pot, resnica
in življenja vir.
V noč brezbožno,
Mati, plovemo,
ti vodnica bodi,
da ne vtonemo.

Srca nam pripravi,
blizu je Gospod,
ki je vir ljubezni,
milosti, dobrot.
Pridi k nam, Marija,
reši nas teme,
v temno noč prižigaj
sveto upanje:
Jezus nas bo rešil
večnega gorja,
ki prišel po tebi
k nam je v dol solza.

Mara Stepanova:

KO ROŽA CVETE...

(Konec.)

Pri odprtem oknu je slonela Marija in mislila. Gledala je na drugi konec mesta, kjer se je v zelenju belila hiša Idinih staršev. Kmalu po onem usodnem večeru se je preselila. Drugače ni mogla ravnati.

Ni mogla razumeti, zakaj se vrača Janko od Ide zopet k njej. Morda ji je dovolj njegovih poljubov in ga je pahnila od sebe? Morda ji njena vroča kri ne da, da bi ljubila samo enega? — Ni obsojala svoje nekdanje prijateljice, saj je bil tako ljubek ta otrok.

Sredi razmišljanja ji je deček prinesel pismo, drobno belo pisemce z Jankotovo pisavo. Bila je rahlo razburjena.

V to pismo je izlil svojo bolečino, v drobne vrtice dahnil obupen klic po usmiljenju.

»Sovražiš me, Marija, jaz trpim. Stokrat sem preklel svoje življenje radi one, izbičal sem samega sebe radi najinega greha. Ali ni zadosti trpljenja. Ti pa se smeješ vsemu temu in uživaš ob moji bolesti, ti, ki te ljubim do blaznosti, do smrti! — O ne čudi se, dekle in se ne smej! Prva si, katero ljubim in edina, kateri sem daroval vso svojo dušo, celo svoje srce. Če hočeš me ozdravi, če nočeš, pusti, da zaidem še globlje v temo. Umreti moram brez tebe!«

Ali naj razmišlja še dalje, ali naj se upira klicu njegovega srca, ko pa je v nji sami, da bi se zadušila od silne ljubezni!

»Dragi, ali se smejem tvoji bolečini? Ali uživam ob tvojih mukah? Ubogi, ubogi! — Zakaj si šel od mene? Zakaj si pomagal ubiti v meni vero v mlade duše in njihovo belino? Vsega tega ne razumem. —«

Šla bi in poiskala Jankota. Odprla bi mu znova srce, a da bi bilo potem, kakor nekdanj v onih lepih dneh prve pomladi. — O, Janko!

»Ne bom te pustila, da umrješ, dragi! Nikdar, nikdar!«

Napisala je pismo in poiskala dečka.

»Pridi!« je pisala. »Pridi, vekomaj ljubljeni in ne pusti, da bi še kdaj enaka bolečina imela mesto v moji duši!«

Preden je zarja zagorela na zapadu, je Janko prišel. Ljubeznivo ga je sprejela na vratih.

»Janko moj, življenje moje!«

On pa je plakal.

»O deklica, v tej uri so moja nebesa. Ti najdražja, najlepša, nenadomestljiva!«

Skozi okno je v odpuščajočo ljubezen veslal večer.

*

V polja in loge je sinila pomlad. V srca je rastle kot blagoslovljena pesem in mlade duše so zahrepenele po ljubezni.

Iz prvega zelenja pod Marijinim oknom je vonjalo po svežem življenju, po mladem in lepem čudežu, ki je preko obzorij iskal poti v otrpla življenja matere zemlje.

Vso dolgo zimo sta Marija in Janko presanjala v čisti ljubezni. In preden so se trate posule z rožami, je dejal Janko:

»Marija, poročiva se čimprej. Si zadovoljna? Jaz ne morem več tako.«

Njegov pogled je bil vroč in deklica ni popolnoma razumela ognja, ki je žgal iz njegovih oči. Položila je svoje roke v njegove in mu pritrčila:

»Poročiva se!«

Ko pa se je poglobila v ti dve besedi, je umolknila. V daljo so iskale oči in v duši je valovalo, kakor opojno-sladka bojazen. — —

Bogata solnčna luč je plala v nedeljsko popoldne, v pozno popoldne, ki je rastle skoro v večer. Marija je s knjigo v roki odšla

med polja. Na oknih, mimo katerih je tonila skoro brez misli, so cvetele prve rože. Za njimi je bil smeh deklet in pesem fantov. Pred njimi na razgaljenih tratih, prepolnih žive pesmi, barv, so živeli svoje življenje najmlajši. Vse je bilo tako svetlo, kot skrivnost, ki od časa do časa posije v preenakomerno vsakdanjost, ki ubija.

Sedela je na polju in mislila. Živo je vedela, da so potrebni taki skrivnostni nedeljski popoldnevi, da ozdravljajo bolne duše in blažijo hrepenenje src, da sivolasim otrokom privabljajo poslednje smehljaje, nudijo zadnje veselje s svojo lepoto.

Visoko v brdu je vriskal pastir. Niže doli je pela deklica ob čredi belih ovac. Ljudje so hodili mimo tega vriska, mimo pesmi, pa niso razumeli ničesar. Le v pastirjevo kodrasto glavo so zrli in v dekličine velike oči, vse drugo je šlo mimo njih. In vendar je le v pesmi ležalo vse ono silno, veliko in lepo, čemur pravimo mladost.

V Marijino dušo je legla tiha žalost. Ni mogla razumeti teh ljudi, ki tavajo mimo življenja s pohlepni in nečistimi mislimi, ki skrunijo z razuzdanimi pogledi vse kar je vzvišenega in pojejo himne najpodlejšemu. Ni mogla razumeti, zakaj si nekateri namenoma pljujejo v lastno lice.

O, saj je vendar vse tako lepo, tako svetlo in vzvišeno! Saj bi moralo biti življenje slehernemu kot blagoslovljena molitev!

Polje je začelo rdeti. Škrlatna zlata luč je plula preko širne planote od daljnega zapada in se razblinila na vzhodnem nebu v mavrične odtenke. Začetek prihajajočega večera je veslal skozi ozračje.

Iz brezovja in stelnikov za Marijinim hrbtom je vonjalo po mladostnem zelenju in dihu prerrojene zemlje in še po mnogem, mnogem. Za vse to ne more človek poiskati besed in izrazov.

Tiho se je razklenilo redko vejevje grmičevja. Nesigurno je drsel korak po neizhojeni trati in omahovaje tonil naprej. Bila je Ida. — Težka bolest je ležala v črnih očeh in nenavadne rože njenih lic so dale misliti.

Za hip je obstala, ko je zagledala Marijo pred seboj, toda morala je govoriti z njo! Nekaj silnega jo je vrglo naprej, da je skoro padla pred deklico.

Marija je začudeno dvignila glavo in njene sinje oči se niso umaknile črnemu ognju, ki je plamtel iz Idinih. Črnolaska ni mogla prenesti tega jasnega pogleda. Povesila je oči. Čez čas je rekla tiho:

»Marija, oprosti! Poiskala sem te, ker moram govoriti s teboj.
— Zakaj si mi ga ukradla?«

Marija ni mogla takoj razumeti.

»Jaz? — Jaz nisem ničesar ukradla. Kaj hočeš od mene?«

Ida se je potopila v svojo bolečino:

»O, vem, vem, da je ljubil tebe in te še ljubi! Še takrat je mislil nate, ko je poljubljal mene in me imel v svoji oblasti! Slutila sem vse to, a nisem imela toliko moči, da bi ga bila pahnila od svojih ustnic. Preveč sem ga ljubila, razumeš, preveč, da bi mu bila odrekla, kar je najbolj želel.«

Utihnila je za hip. Bolest je bila prevelika; ni mogla govoriti.

»In ker nisem pahnila jaz njega, je pahnil on mene. Toda prepozno je storil on to!«

Skrčila je pesti in sunkovito zaihtela.

Marija je prebledela. Strmela je in ni našla besede. — Kaj naj vse to pomeni?

Po izbruhu prvih solz jo je Ida vprašala vroče:

»Ali ga ljubiš, Marija?«

»Jaz ljubim? — Da, ljubim ga.«

Zakaj to vprašanje? Saj vendar vsak ve, da ga ljubim!

Umolknili sta vsaka v svoji bridki misli, dve duši, dve pesmi: Prva silna v svoji lepoti, druga silna v bolečini trpkega kesanja.

»O, ko bi ne bilo teh večerov!« je vzdihnila Ida. »Ko bi ne bilo te čudežne luči in mamljivih zarij! Vse to je pomagalo ubijati mene. Pomagalo je ustvarjati greh, ki od takrat leži v meni kot prokletstvo.«

Pa kaj misli vse to zdaj? Le bolečina je dvakrat ostrejša ob spominih.

Čez čas je v svet molk prihajajočega večera nekaj kriknilo . . . Bila je bridka izpoved do smrti ranjene duše, ki je bila poteptana v blato in zavržena . . .

»Marija, Janko ne sme ljubiti tebe! On mora ljubiti mene in še nerojenega otroka! . . .«

Ta krik ni bil krik proseče bolesti; bil je bolna zapoved obupane . . .

*

Usoda je z neizprosno silo vršila svoj posel. V večnost, v katero so pogreznjena vsa naša življenja kot en sam kratek hip je rastel

molk, težak in utrudljiv do smrti, molk, ki do blaznosti utruđi dušo, da je po vsem tem, kakor kamen.

Marija ni kriknila in jasnost njenih misli je bila čudovita. Ni bilo solze v njenem očesu, da bi vsaj nekoliko ublažila bolečino, silno in neizmerno.

Na zapadu se je nebo bočilo v tisočeriĥ barvah. V njihovi luči so žarele Idine izmučene oči, se potapljale v Marijiniĥ in prosile:

»Pozabi ga, radi mene, radi otroka!«

Marija se je krivila pod težo njene izpovedi, pa je pozabljala nase radi trpljenja sosestre.

»Pozabim ga, Ida, radi tebe in njega, da se izbriše vajin veliki greĥ! In radi nedolžnega otroka, da bo lažje tudi njemu. — Deklica, zakaj je moralo vse to priti? . . .«

V Idi je vztrepetalo mlado življenje. Čutila je njegov dih in se nasmehnila v tiĥi sreči matere. Sklonila se je, da bi poljubila Marijino roko.

»Pusti,« je rekla ta. »Pojdi in bodi srečna z njim!«

*

Daleč preko obzorij je tonila božja perot in nad polji se je sredi zarje smehljalo obličje Njegovo . . .

V mučeniški sij mlade duše se je tiĥo vlivala molitev večernega zvona, ki je spomnil Marijo na Mater žrtev in bolečin. Spomin na njo, ki je stala pod križem, je zazibal trpečo mladenko v prošnjo: Brezmadežna, naj bom žrtev, da z njo osrečim druge.

*

V dolgih žarečih objemih je božalo sonce vrhove Kamniških planin. Nebo nad njimi je bilo globoko in toplo kot ljubeča dlan. Nerazumljivo hrepenenje je rodila njena sinjina.

V morju jutranje megle se je kopala Šmarna gora. Pod njo je sanjalo desetero in stotero vriskajočih vasi. Snežnobeke ceste so veslale sredi njih v daljavo.

Mimo oken, prepolnih rdečih rož vodijo te bele ceste; mimo cvetja v senožeti in skozi temne loge smrekovja. Kdor je enkrat stopil po teh cestah, jih je potem morda stokrat prehodil sredi sanj. Tako lepe so, kot dekline v prazničnem krilu in bujne kot njena mladost. — — —

Miran je pri odprtem oknu čital pismo.

»Nekoč si me prosil odpuščanja, danes prosim jaz tebe. Odpusti! Svet je hinavski. Ljudje s krinkami lovijo nepokvarjene duše. Danes vem vse in sem žalostna nad tem prokletstvom. Ničesar ne zahtevam, samo malo prošnjo imam: odpusti mi in ne obsojaj me!«

»Dekle odpustil bi ti, pa nimam kaj. Davno sem ti že vse odpustil.«

Nepremično je zrl bel list in preko njega v daljna obzorja. Spomnil se je Tineta in živo čutil resnico njegovih besed: Prava zvesta ljubezen zmaguje vedno!

*

Marija se je vrnila domov. Nihče je ni vprašal zakaj, njene oči so jim povedale vse. Pod brajdo je sedela in negovala rože od jutra do večera. Sosedove otroke je poljubljala na razgreta ličeca in se tiho smejala . . .

*

V belokranjskih poljih cveto rože, bele rože. Polno je trnja krog njih in če stegneš roko, da bi utrgal, vidiš skrivnost: daleč preko obzorja tone božja perot in nad polji se sredi škrlatnih zarij smehlja obličje Njegovo . . .

P. Evstahij, O. F. M.:

POZDRAV BREZMADEŽNI

Čuj, melodije
v raju done
v slavo Marije,
naše Gospé!

»Tebe izbral je
Stvarnik vekov,
v tebi nam dal je
svoj blagoslov . . .«

»Hotel postati
Bog nam je brat:
ti si, o Mati,
našla zaklad — —«

Večno te ljubil
tvoj je Gospod:
v tebi zasnuvil
Evin je rod . . .«

Jasne višave
tebe časte . . .
»Prejmi pozdrave!«
kliče srce . . .

Pesem visoka
srečnih višin! —
Milost globoka:
Bog je tvoj Sin!

Čista spočeta,
žarna vsak čas!
Prosi, o Sveta,
prosi za nas!

Iva Pregelj:

V BERLIN IN HAMBURG

Kakor galebi in valovi se srečujemo in približujemo. Galebi odlete, valovi odplavajo in mi odhajamo. (Tagore)

Ljubljana, 5. avgusta 1936.

Odhajamo na dolgo pot: Ljubljana—München—Berlin—Hamburg—Nürnberg—Salzburg—Ljubljana. Mnogo rok zamahne v pozdrav, nekaj iskrenih: »Srečno pot!« slišimo poleg neizrečenih želja onih, ki bi bili radi naši sopotniki, pa jih ta ali oni vzrok zadržuje.

Jesenice, 5. avgusta 1936.

Gorenjska skupina izletnikov se nam pridruži. Nemir in vrvenje prinesemo na jeseniški kolodvor. Tu se zlasti moški svet gnete okrog prodajalca izvoznih cigaret, ker so polovico cenejše.

Še smo na domačih tleh. Zdaj pa zares: »Zbogom, domovina!« Ugasnemo luč in skušamo utihniti, saj je blizu polnoči.

Čez mejo.

Dekleta smo proti spancu še najbolj odporna. Karavanški predor nas ponoči s svojo temo prav nič ne preseneti, mal sprehod avstrijskih obmejnih uradnikov tudi ne. Kljub nočnemu času imamo imeniten razgled po naši in vendar — sosednji Koroški. Zvezdnat obok gleda s svojo kraljico enako zavzet kakor me na Koroško, potopljeno v temne sanje. Vsaj nam se tako zdi. Ta zemlja, hrepeneča v višine, bi morala biti naša! Iz tihe noči plane prošnja:

»Bratje in sestre ob potokih Save, čujte pozdrave koroške Drave!
Naša pesem je zvon ubit, naša beseda je žolč razlit!«

(*I. Pregelj.*)

Molčeči gozdovi, kipeči vrhovi, potoki in reke z luninim odsvitom, razsvetljena mesta: vse hiti mimo nas. Mi pa bi radi to lepoto obdržali za vedno! Tiho, vedno tišje se pogovarjamo in ugibamo, katero mesto in katera reka bi utegnila biti, ki nam jo je vlak ravnokar odpeljal izpred oči. In zopet samotna pokrajina.

Gospa Mima je zelo navihana. Vse najde. Zato opazi na hodniku prizor iz nemega filma. Ker pa nismo obzirne, se film »utrga« in v »kino dvorani«, na hodniku, zagori luč.

Spet čez mejo.

Dnevna svetloba pomaga radovednosti in obe nas dražita: »Spali boste doma!« Ne damo se dosti dražiti. — Nov svet, nemški. Vozimo se že dolgo po bavarski planoti z neznatnimi vzpetostmi. Bavarsko nebo se najbrž protivi našemu prihodu. München nas hoče najbrž sprejeti z vodeno

svečanostjo. Protesti dol, protesti gor. In zadnji, ki so seveda naši, predro deževne oblake, ki zapro velikanske škropilnice.

München, 6. avgusta 1936.

Prvič izstopimo. Zdaj vsaj vidimo, koliko nas je. V dolgi procesiji stopamo po mestnih ulicah. Zgodaj je še ob šestih zjutraj. »Zentral Gesellenhaus« nas sprejme na zajtrk. V okusno okrašenih dvoranah spoznaš na mah odločno katoliško prepričanje.

München je središče nemškega katoliškega juga. Zgodovinsko mesto, mesto umetnosti. Mesto ogledujemo v skupinah, navdušeni fotoamaterji pritiskajo prve posnetke. Bavarsko narečje dela malo preglavic, podobno pozneje tudi hamburško. V Berlinu, Nürnbergu in Salzburgu pa smo lahko sledili razlagam vodnikov. »Frauenkirche« nas zbere v kratki molitvi. Še prekmalu smo ob »Nemškem muzeju«. Ob 9 se vsujemo v ogromno poslopje. Pot po vseh dvoranah je dolga 16 km: Ljubljana—Homec. Tu se oprostimo vodnikov in razkropimo. Napisi nam točno razjasnijo risbe, načrte, zbirke, stroje, zgodovinsko vrednost posameznih predmetov. Vsi stroji so v obratu. Zelo ugajajo rudniki, izdelani na star in moderni način v naravni velikosti. Muzej ima zvezdoznansko opazovalnico. Ko se nas zbere dovolj, imamo v posameznih sobah zvezdoznansko-zemljepisno uro. Nad nami se v temni polkrožni sobi boči nočno nebo z vsemi ozvezdji zdaj v tem, zdaj v onem letnem času.

Popoldne pa noge odpovedo nov pešizlet, zato si v triurni krožni vožnji s taksijem ogledamo ostale zanimivosti Münchena. Zopet zgodovinske palače, mnoge cerkve, stari in novi muzeji. Na prostoru pogorele »Glaspalast« vidimo temelje novega muzeja. Ustavimo se tudi ob grobu neznanega junaka, ki spi, ker ni umrl. Večji od njega je spomenik žrtvam, padlim v socialistični revoluciji. Tu se šele zavemo, da potujemo po Hitlerjevi deželi, domovini »rjavih hiš« in »rjavih srajc« in hitlerjanskih pozdravov. Heil Hitler! Novost! Velik je prostor pred spomenikom »Bavarie«. Tu se vršijo velike narodne veselice.

Krožna vožnja mine. Čaka nas še obisk v največji pivovarni: Hofbräu. To je veliko poslopje z ogromnimi dvoranami za prijatelje rjave tekočine. Nekateri obstanemo spodaj, kjer je bolj domače. Škoda, da smo vezani na odhod vlaka, žalujejo nekateri.

Ob večerni zarji zapustimo mesto umetnosti.

Berlin, 7.—12. avgusta 1936.

Jutro nas najde že sredi nemške nižine. Spanec nas ni odtegnil kakemu posebnemu razgledu. Sama ravnina; kar preveč enostavna za nas, ki smo navajeni vsaj gričev in goric, če že hribov in gora ne. Bližamo se velemestu, ki ga prav nič ne vidimo. Izstopimo v predmestju, kjer bomo stanovali in odkoder bomo romali nekaj dni v mesto XI. olimpijskih iger.

Polagoma vstopamo v milijonsko mesto in tako se nehote uvedemo med ostalo publiko in že smo kos, kar je za začetek glavno, velemestnemu

prometu. Poslužujemo se mestne, podzemske železnice, vseh vrst avtobusov in letala. Zvečer se »Unter den Linden« počutimo kakor na ljubljanski promenadi. Kavarne, bari, varieteji in kino sprejmejo tudi jugoslovanske obiskovalce. V velikih in malih trgovinah menjujemo denar za spomine, da bodo govorili, ko bodo XI. olimpijske igre že zgodovina. Zamorec, Indijec in Japonec te ne smejo presenetiti. Zameriti pa tudi ne smeš, če te zaradi tvojega znaka imajo za Francoza ali Holandca. Našminkane dame so povečini inozemke, domačinke pa imajo večinoma naravne ali pobarvane svetle lase.

Na olimpijskem stadionu utoneš kakor kaplja v oceanu in se prav nič ne pozna, če pri »Siegerehrung«-i ne dvigneš rok v pozdrav. »Deutschland, Deutschland über alles!« si se gotovo že naučil. Nemci in Amerikanci pobirajo prva mesta in zlate medalje. Gre za prvenstvo, za rekord! Ostali tekmovalci nimajo nobene cene. Kaj se ti zdi, če imaš podpise svetovnih rekorderjev Amerikancev in Japoncev? Berlinski šolarji pa imajo tvoj podpis. Sport je potreben novega Lutra, tako se zdi. Množice so že davno prepvile uvodne besede barona Coubertina: »Namen olimpijskih iger ni zmaga, temveč sodelovanje, cilj ni borba, temveč viteštvo.«

Mogoče ima Papini prav, ko pravi (Gog, Papini): »Berlin je mesto, ki se šteje za velikansko; toda vsak okus je tu dovoljen in celo korupcija je na najpopolnejši način organizirana. Opij, alkohol, kokain, ples, igra za denar, revije, operete, hitrost avtomobilov in letal, gledališče, kino, koncerti: imel sem denarja zadosti, da sem si vse to privoščil, toda vse to me je dolgočasilo. Velemestni vrelci užitkov se mi zde kakor zabava neumnih, nevzgojenih otrok. Denar sam ni zadosti, imeti morate moč in še naivnost povrhu. In še kljub temu se boste dolgočasili. Zabave, ki mi jih nudi svet, vodijo v neumnost ali blaznost, k naveličanosti življenja ali v smrt. *Ta* Berlin je — Bog ve! — samo imitacija New Yorka brez morja z malo Montmartra in Babyloga hlastnim ljudem v uporabo.

Hamburg, 9. avgusta 1936.

Pred odhodom iz Berlina v Hamburg opravimo nedeljsko dolžnost. Oltar je na prostem, zdi se mi, da na zelo tujih tleh. Ljudje naj si zapomnijo, da tudi na tujem veljajo božje zapovedi. Zahvalimo se za srečno potovanje! To so pridigarjeve misli.

Malo manj hitro kot »leteči Hamburžan« nas pripelje vlak sem gor, severnim daljam nasproti. Vse je že naprej urejeno, zato hitimo v bogati rotovž še nedavno svobodnega mesta Hamburga, fotografirati pa kraljevsko urejenih soban nekronanih županov ne smeš! Skrivaj pa lahko sedeš na stol častitljivega mestnega svetovalca ali pa se dotakneš zlate knjige v kotu neke dvorane. Cerkve so lepe, hiše so stare, ulice ponekod ozke, nam pa se mudi v pristanišče. Danes je nedelja in prosto se vozimo po Labi, ki med tednom odlaga težke tovore velikim morjem in velikim deželam v naročje.

Mnogokrat se je trudno prestopal ob njej tudi slovenski izseljenec na poti za srečo. In mnogokateri slovenski vdovi in materi je zvon zvonil:

»Hamburk, Hamburk!« (O. Župančič). Parnik »Hamburg« je ogromen, vabljev tudi v svoji notranjosti, vse lahko vidimo, le strojev ne. To je navada po vsej Nemčiji. Velikanski Hagenbeckov živalski vrt te utruji, misli pa so budne: tudi onkraj zidov se dostikrat širi živalski vrt. Hamburg, Hamburg!

Nürnberg, 3. avgusta 1936.

V Hamburgu se naše prodiranje proti severu Evrope ustavi. Že se vračamo v Berlin, iz Berlina pa pelje pot proti domu skozi Nürnberg. Ker si je mnogo izletnikov kupilo dežne plašče, jih lahko takoj preizkusijo. Pošteno dežuje. In v tako resnem razpoloženju ogledujemo mesto igračk in znamenitega »trahtarja«. Mnogo stavb nas spominja katoliške dobe teh krajev. Reformacija jo je na znotraj uničila, a zunanje lice ohranila. Denarja — nemškega — že zmanjkuje. Tu bi se splačalo kupovati, kajti Berlin je cene navil.

Salzburg, 13. avgusta 1936.

Menda nam podobnost tega mesta z Ljubljano najbolj ugaja. Grad, planine, po sredi mesta reka, število prebivalcev: vse bi se približno ujemalo. Naša vodnica sijajno vodi in razlaga. Ob 6 poslušamo »Glockenspiel«, v temi se vračamo z gradu skozi mesto velikih pevskih svečanosti. Vedno krajše so postaje, vedno večja želja vseh: domov. Tu se poslovimo pravzaprav od Nemčije in Avstrije obenem: Salzburg je obmejna postaja. —

Noč, jutro, dan, dom.

Dr. Lovro Sušnik:

ŽENSKI POKLICI

(Tiskano kot predavanje na soc. tečaju K A.)

(Konec)

Umetnost je polje, za katero imajo ženske veliko smisla: glasba, risanje ali slikanje že dolgo spada takorekoč k elementu dobre ženske izobrazbe. V glasbeni in gledališki umetnosti imajo že dozdej zelo vidne uspehe kot *pevke, igralke, virtuozinje* ter so enakovredne moškim. Da zahteva to poseben dar pa tudi sicer ugodne okoliščine, ni treba šele praviti.

Poklici, spadajo sem, so še: privatne *učiteljice* petja, glasbe, plesa ozir. *voditeljice* takih in podobnih šol, dalje službe kot *profesorice* na akademijah ali konservatorijih, gledaliških šolah in končno na srednjih šolah, učiteljskih, filmske *igralke*, radijske *napovedovalke*.

Podobno je pri likovni umetnosti, le da jih je tu še manj. Drugače se še najbolj javljajo kot *slikarice* (lahko tudi za ilustracije, reklamno risanje, ornamentiko, tekstilno risanje in druge vrste grafike), manj kot *kiparke* ozir. *arhitektke*.

Leposlovna umetnost je pri nas za moške le izjemoma stvar edinega življenjskega poklica. Pač pa so se tudi kot *pisateljice, pesnice* že nekatere proslavile.

Glasbenih šol je pri nas precej: Glasbene Matice v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, pa državni konservatorij v Ljubljani, ki ima vse tri stopnje in v vseh glavnih glasbenih ozir. pevskih predmetih z dirigentsko in operno šolo ter pedagoškim oddelkom. Tudi v drugih večjih mestih v državi so glasbene šole.

Igralske šole so v Zagrebu, Belgradu, Sarajevu, Mariboru.

Umetniške so: umetniška akademija v Zagrebu pa umetniška šola v Belgradu.

IX. VERSKO POLJE

Duhovniški poklic — vsaj pri nas katoličanin — sicer ni dostopen ženskam, pač pa redovniški in misijonarski. In res se je že od nekdanj precej deklet posvečalo bogomiselnemu, učečemu ali karitativnemu delavnemu življenju v ženskih redovih in kongregacijah. Tudi višja, akademska izobrazba pride v teh poklicih prav: profesorice, zdravnice, sociologinje so dobrodošle tako doma v raznih ustanovah in šolah, ki jih redovnice vzdržujejo, kakor tudi v misijonih v tujini.

Za redovno življenje je treba res pravega poklica, t. j. žive vere, odpovedi in dobrega značaja. Porabi se lahko vsakovrstno znanje in sposobnosti, pri misijonarkah zlasti znanje jezikov in pedagoški ozir. psihološki talent.

V Sloveniji imajo predstojništva karmeličanke na Selu (Moste); uršulinke v Ljubljani, usmiljene sestre sv. Vincenca Pavelskega (Marijin dvor pri Radečah), usmiljene sestre sv. Križa (Jožefinum), sodalke sv. Petra Klav. (Metelkova ul. 1 v Ljub.), frančiškanke (Gorupova ul.), šol. sestre v Mariboru, (Strosmayrova, pri sv. Petru pri Mariboru), uboge šol. sestre de Notre Dame, (Šmihel pri Novem mestu), magdalenke (Studnice pri Poljčanah), sestre križniškega reda (Ormož); glede drugih prim. »Akademske poklice« str. 146. — Prav tam se dobe tudi obširnejše navedbe glede šol, literature i dr. na str. 94 ss., 101 ss., 104 itd.

*

Ta bežen, zgolj praktičen pogled, ki se ni mogel spuščati v splošna in teoretska načelna razmišljanja ali podrobne orise poedinih stanov, je pokazal dolgo vrsto najraznovrstnejših poklicev, v katerih se že sedaj udeležujejo ženske, čeprav morajo orati na nekaterih poljih še ledino. Izbire je torej že sedaj precej, pa je bo z naraščanjem tradicije še vedno več.

Vendar pa, in to bi h koncu rad pripomnil, niso že zelo izhojena pota in široke ceste, po katerih drvi cela množica, vedno najboljše za dosego uspeha, ker je ondi pač konkurenca prevelika. Dostikrat bo boljše, poiskati si kako malo znano stezico, ki bo morda vodila, čeprav preko ovir in trnja, do bolj gotovega in boljšega kruha. Saj takih, še komaj načetih možnosti je, kot smo videli, v raznih področjih še zelo veliko.

Drugo pa, česar naj bi se sleherna žena po mojem zavedala, je to, da ni dobro in prav, če v poklicu le posnema moške. Zakaj nikjer ni zapisano,

da je smer in sposobnost poklica, kot so jo ustvarili in po svoje zgradili razumarski moški, res najpopolnejša. Prepričan sem, da bi lahko ženske s svoje strani, iz svoje posebne usmerjenosti dale marsikateri panogi še drugačen, boljši pečat in tako še bolj dokazale upravičenost svojega poklicnega udejstvovanja. K temu spada seveda tudi primerna preureditev šolstva. Z razvojem bodo izgradile tako razne vzporedne poklice ob starih (moških), iznašle bodo pa gotovo tudi še novih, zlasti v območjih, ki se jim najbolj prilagajo — v svoj prospeh in napredek človeštva.

Dr. Marg. Csaba — V. Lovšin:

DEKLETOVA POMLAD

(Nadaljevanje.)

VIII.

30. PRIJATELJICE

Vsak človek želi in išče razumevanja in ljubezni. Ti tudi. Mlada deklica ne hrepeni samo po razumevanju, po dobrotljivosti in nežnosti, to ravno tako močno želi drugim dati. To lahko opazuješ že na svoji mali sestrici, ki se igra še s punčko. Za te že dolgo niso več punčke, ti ne maraš samo zapravljati skrbi in ljubezni, ti želiš prejemati dobrotljivost in varstvo. Zato se oziraš za drugimi, ki so tvoje starosti. Toda vedno si razočarana, morda si celo med tistimi, ki imajo vsakih štirinajst dni drugo prijateljico. To je čisto naravno, saj si še preveč neizkušena, da bi si poiskala prijateljico, ki je ravno prava za te, in si še preveč sebična, da bi preko sebe na druge mislila. Sebičnost je pa smrt za vsako prijateljstvo.

Potreba po prijateljici raste. Ti misliš, da ne moreš obravnavati vseh svojih misli in želja z očetom ali matërjo, ampak samo s prijateljico. Ti razlagaš smeh ali vprašanje odrastlih kot posmeh za se in si prepričana, da te ne smatrajo za resno. Kako boš potem imela v take zaupanje! Sovrstnice, součenke ti pa dajo vse, kar potrebuješ, da še celo neomikano služabništvo priteguješ v krog svojih zaupnikov, ker misliš, da te smatrajo za resno, ker te poslušajo, ker ti odgovarjajo na tvoja vprašanja. In tako te je tvoja preobčutljivost spravila v nevarnost, katero komaj opaziš, ki pa je bila že mnogim deklicam v stalno pogubo.

Morda si to že malo poizkusila, ko so ti porušili vero v božička ali Miklavža. To pač ni bilo prežalostno, čeprav si morala preživeti nekaj pikrih ur, pozneje si pa vse dobro razumela.

Bodi le pomirjena in imej za delavnik kakor nedeljo svojega trenutnega življenja svoje prijateljice in jim zaupaj mirno vse svoje malo in veliko veselje in trpljenje, kadar pa stojiš pred veliko skrivnostjo življenja, pred resnim vprašanjem svojega bivanja, tedaj ne išči pojasnila pri prijateljicah ali služinčadi. Mogoče je sicer, da več vedo kot ti, važno pa je predvsem to, da dobiš za se pravičen odgovor. Pred skrivnostjo življenja

stoje celo velikani in modrijani tega sveta s tihim spoštovanjem in globoko ponižnostjo. Ali meniš, da mora mladina in neizobraženost razumeti to besedo?

Ako greš s svojimi tovarišicami v cerkev, boste vse pokleknile pred oltarjem. Mislite namreč na Gospodovo pričujočnost, čeprav ne razumete skrivnosti tabernakeljna. Kaj bi storila, ako bi se ena od vas hotela glasno smejeti in začeti nespodoben pogovor?

Vidiš, materinstvo, rojstvo človeškega otroka so tudi velike skrivnosti, so tudi božji misteriji. Ali boš mar dopustila, da bi se to sveto vpričo tebe omadeževalo z lahkomiselnim ali celo umazanim govorjenjem? Vprašaj o teh stvareh samo one, o katerih gotovo veš, da imajo spoštovanje pred velikim Stvarnikovim delom in da imajo spoštovanje tudi do tvoje otroške duše.

In ako te kdaj vznemirja, da mnogih stvari še ne veš, bodi le zadovoljna, da noben človek popolnoma ne razume kako je z življenjem. Ako ti hočejo takozvane prijateljice pojasnjevati, se obrni proč, beži pred njimi, ne bodo ti pojasnile, marveč bodo tvojo dušo zmešale in vznemirile, ali jo celo pahnile v prepad tegobe in krivde.

Ako si žejna, si poišči čist studenec. Kakor ne boš tešila svoje žeje z mlakužo, posebno tedaj ne, ako veš za čist studenec v bližini, tako tudi ne pij okužene vode nečistega znanja in je ne vlivaj v svojo dušo.

Pristna prijateljica te bo poboljšala, ti bo pomagala v boju zoper tvoje napake, v boju za tvoje kreposti. Ako si našla tako tovarišico in prijateljico, tedaj se zahvali Bogu in se oprimi trdno njene roke.

31. PRIJATELJI

V prejšnjem odstavku sem ti priporočala veliko previdnost v izbirih svojih prijateljic. Še bolj velja to za prijatelje. Ako pomeni nevarnost že lahkomiselna prijateljica, tedaj je lahkomiseln prijatelj še stokrat večja.

V razvojnih letih se stopnjuje zanimanje obeh spolov drug za drugega, kakor sem že večkrat omenila. Dekleta in fantje začno sanjariti drug za drugim. To so lahko samo tihe sanje in tudi lahko ostanejo, je pa ravno tako lahko mogoče, da se izprevržejo v veliko nevarnost in kar se je zdelo v začetku samo kot otroška igra, je začelo nevzdržno polzeti v globino.

Zapomni si to le: Tvoja leta niso primerna za izbiro življenjskega druga. V nobenem oziru nisi zadosti zrela, da napraviš resen in za celo življenje veljaven korak. V najboljšem slučaju prineso zgodnje zveze pogosto trpko razočaranje. Varuj se, da se ne naučiš iz lastne izkušnje.

Ne reci, da je prijateljstvo nekaj drugega, še na um naj ti ne pride kaj takega misliti, da boš kdaj svojega prijatelja poročila. Vajino prijateljstvo naj bi bilo čisto brez vsakih zahrbtnih misli. Je že mogoče, da ti tako čutiš, in da tudi oni drugi trenutno tako misli, toda to se kaj hiro menja.

Bodi prijazna do fantov. Uči se z njimi odkrito, priprosto brez zlih namenov zabavati. Toda ne pusti se jim preveč približati in ne bodi preveč zaupna z njimi.

32. RAZOČARANJA

V vsaki starosti zadene razočaranje živo. Prav posebno pa še v razvojnih letih, ker je občutljivost napram vplivom zunanjega sveta mnogo večja.

Ta preobčutljivost se vidi že tam užaljeno in zapostavljeno, kjer ni nikakega povoda za to. Saj je ta čas za razdražljivost in menjajoča čustva dobro znan. Zato ga prav radi primerjamo nestanovitnemu mesecu aprilu. Resnična prevara pa nastopa v pretiranih oblikah.

Mnogokrat se dogodi, da je tak otrok ves potrpt, ker misli, da so ga »veliki ljudje« prevarili in preslepili in tedaj nastopi obžalovanja vredno in obupno nezaupanje. Vzroka je treba največkrat iskati v tem, ker so bile odkrije skrivnosti življenja iz nepravih virov, ali ker je prišlo razkritje vsled nestrpne in slabe radovednosti tam, kjer se nikdar čisto ne dobi. Tako se je duša zastrupila in ako hoče ozdraveti, je treba z njo enako postopati, kakor postopa zdravnik, ako je telo zastrupljeno. Izpere in očisti ves organizem, dokler ne izgine vsaka sled smrtonosne snovi, potem mu pa polagoma dovaža nove hrane, dokler se ne povrne zopet stara, zdrava moč. Ako se je iz nevednosti ali nepazljivosti tvoja duša na kak način zastrupila, poišči si dobrega, razumnega dušnega zdravnika in mu vse jasno in odkrito razodeni. Poslušaj njegov svet in izbriši vse spomine iz svoje duše na svojo temno izkušnjo. V prihodnje pa izberi svojega zaupnika in svoje knjige bolj skrbno in previdno.

Še ene vrste razočaranja so, ki lahko hudo zmešajo in zatemne mlado življenje. Pogosto vidiš, da niso ljudje, na katere si se zanašala in bi se še morala zanašati, ljudje, ki jih imaš rada, da zelo rada, tako popolni, kot si mislila. In ako sedaj opaziš na njih napake, in nepopolnosti, misliš, da je ves svet v ruševinah. Jaz mislim, ko te besede bereš, že uvidiš svojo nespamet. Vsak človek ima svoje napake in ima pravico, da jih sprejmemo kot dejstvo in z ljubeznijo. Kaj bi začela, ako bi se od tebe zahtevala popolnost? Zato računaj s tem, da so vsi ljudje nepopolni brez izjeme, tudi tisti, ki so ti blizu, in tisti, katere zelo ljubiš. Ne živi v neresničnem svetu in si ne postavljalj za svojo ljubezen nobenih malikov, nekoč boš morala spoznati resničnost, pa tedaj morda z bolestjo, ker si bila tako nespametna in si se obnavljala, okleniti se je z jasnostjo in ljubeznijo.

Pri prevarah in razočaranjih ne smemo pozabiti samoprevare. Kolikim deklicam je že škodovalo, ker so si domišljale, da jih hoče vsak mladenič, ki se z njimi pogovarja, z njimi šali, poročiti! Male deklice vzamejo hvalisanje preresno in se radujejo nad vsako ničnostjo. Samo na sebi bi to še ne bilo tako slabo, saj z leti pridejo tudi k pameti, toda ako vsako laskanje sprejmejo kot poročno obljubo, ni to samo zelo nespametno, ampak gotovo tudi vzrok mnogih nesrečnih razočaranj.

Ne domišljuj si torej in ne misli neprestano na možitev. Ljubek obrazek ni še nikako zanesljivo jamstvo za zakon. Dober mož, ki resno išče tovarišico za življenje, se ne peča s praznimi stvarmi in laskanjem, ampak postopa pametno in namerno.

(Dalje prih.)

KMALU BO DVAJSET LET...

Drugo leto 8. oktobra bo dvajset let, odkar je zapustil dr. Krek, naš Evangelist, slovenski narod, letos pa smo jih našli devetnajst. Koliko se je že zgodilo v teh letih, koliko smo doživeli, koliko temnih oblakov je šlo preko slovenskega naroda, dr. Krek pa je ostal med nami tako živ, kot je bil za časa življenja.

Kamorkoli pogledamo, povsod vidimo sadove njegovega dela in njegove iniciativnosti. Dr. Krek je bil mož najširšega obzorja in kot tak pravi vodnik naroda. Ni je danes organizacije kateregakoli področja, ki bi ne mogla reči, da ji je stal ob rojstvu on. Zato zasluži, da nosi naziv genij slovenskega naroda.

Usmerjal je naše združništvo, našo kulturno in delavsko kakor tudi politično organizacijo. Povsod je bil doma, nikjer neznan. Z isto lahkoto in sigurnostjo je razpravljajal o političnih, kakor o delavskih vprašanjih. Visoko so bile meje njegovih gospodarskih ciljev. Krekov poznavalec, profesor Dolenc, je nam dijakom večkrat pravil, da je bil vrhunec dr. Krekovih gospodarskih prizadevanj, ustvariti banko in imeti v Trstu lastne trgovske ladje. Prvi cilj se je uresničil, uresničitev drugega pa je preprečil konec svetovne vojne.

Pa vendar se zdi, da je dr. Krek še najbolj posvetil svoje moči in sile delavstvu in njegovim vprašanjem. Hočete dokazov? Ali se ni najprej bavil s krščansko-socialnim delavskim gibanjem v Avstriji, katerega predstavnik je bil takrat Vogelsang? Ali ni pričel tudi praktično s svojim delovanjem v delavskih vrstah in pomagal našemu delavstvu organizirati celo vrsto zanj koristnih društev? Ali ni bilo posvečeno njegovo največje delo »Socializem« ravno delavskim vprašanjem? S tem delom je pokazal našemu delavstvu, kaj je bistvo marksizma in njegovih prizadevanj in lepo razložil krščanska socialna načela, ki edina morejo prinesiti delavstvu trajno zadovoljive razmere.

Dr. Krek je imel nekaj, kar bi moral imeti vsak vodja naroda: zelo razvit socialni čut. Ta čut ga je vodil pri vsem njegovem udejstvovanju. Kjer in kar je delal, se je zavedal: »Za ljudstvo delam, ki se mi smili!« Zato ga pa tudi niso mogli prenašati ljudje z aristokratsko hladno naravo, dočim so se ga preprosti ljudje oklepali preprosto in vdano.

Taki možje se ne narode narodu vsak čas. Pa to tudi ni potrebno. Močna osebnost je ljudstvu vodnik še dolgo potem, ko ni več med njim. Tudi slovensko delovno ljudstvo si želi, da bi ostal dr. Krekov duh še dolgo živ in svež ter bi se vsi, ki jim ljudstvo poverja svoje zaupanje, zgledovali na Kreku in delali v njegovem duhu ter z njegovo širokopoteznostjo.

Človek rad išče vzorov. Slovenski delovni človek bo težko našel boljšega vzornika od Kreka. Kdor se mu bo hotel približati, bo prebiral njegove spise, iz katerih veje njegov pristen duh, neizkvarjen in neizpačen. Pridobil

si bo njegove vrline, med katere spadajo brezpogojna vdanost krščanstvu in Cerkvi, sovraštvo do hinavščine in ljubezen do resnice in pravice, pozabljenje lastnih koristi, nesebično delo za druge in smisel za ponižano ter zastopljena delovno ljudstvo.

Naše delavke, ki jim je ustanovil prvo društvo, imajo v dr. Kreku še prav posebnega vzornika za društveno delo.

K O L O D V O R S K I M I S I J O N

OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZA VARSTVO DEKLET

(Konec.)

K 5. Na predlog zastopnice deklinških krožkov Prosvetne zveze je bil izvoljen soglasno novi odbor iz sledečih članic:

Češarek Marija, Golob Anica, Klemenc Josipina, Lebar Anica, Majcen Klara, Ribarič Anžela, Srebot Marija, dr. Šimec Malka, Vodeb Adolfinca,

V nadzorstvo: Debeljak Vera, Pirc Mara, Požnel Zora.

V razsodišče: Krek Cilka, dr. Pivec-Stele Melita, Sadar Marica.

K 6. Ga. Grafenauer predlaga društvu, da naprosi mestni socialni urad, naj v bodoče bolj podpira prostovoljno socialno delo, ki pomeni veliko več kot prisilno. Tudi glede razširjanja zavetišča in drugih poslovnih prostorov naj bi mesto storilo svojo dolžnost, ker je prav v mestu veliko socialnega gorja.

Uradnica mestnega socialnega urada gospa Riška toplo pozdravlja to misel in svetuje društvu, naj pošlje tozadevni dopis na mestni socialni urad, ki bo na podlagi istega skušal želji ustreči.

G. Čontala svetuje, naj bi društvo večkrat dalo kako poročilo v »Bogoljuba«. Dobro bi bilo, da se tudi obrne na dekanijske urade, da bi dekani na dekanijskih konferencah pojasnili duhovnikom delovanje društva in bi le ti poučili dekleta, ki odhajajo v tujino. Svetuje tudi, da bi se društvo posluževalo zavetišč Poselske zveze in zavoda sv. Marte. Opozarja društvo,

da bi posvečalo raznim posredovalnicam za službe več pažnje, ker nekatere odvajajo dekleta celo v javne hiše.

Tem nasvetom odgovarja predsednica in jih pojasnuje.

Dr. Dermastia poroča, da je Karitativna zveza izjavila, da se še ni Društvo za varstvo deklet včlanilo. Poudarja eminentno važnost ogromnega dela, ki bo tembolj uspevalo, ako ima v taki centrali kot je Karitativna zveza svojo oporo.

Tudi temu odgovarja predsednica, da je društvo v principu za vstop, vendar zaradi hitro se razvijajočega dela ne more za zdaj vstopiti.

G. Čontala tudi poudarja važnost vstopa v Karitativno in naglašja, da vsako društvo ohrani neokrnjeno svojo avtonomijo.

Predsednica prepušča to zadevo novemu odboru.

Ga. Golobova pojasnuje glede privatnih posredovalnic in da se društvo prizadeva odpraviti vse te nedostatke. Nov poselski red predvideva posredovalnice samo na strokovni in stanovski podlagi in je verjetno, da bo ta predlog tudi uspel.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, se predsednica prisrčno zahvaljuje vsem, ki so se udeležili tretjega občnega zbora Društva za varstvo deklet, tako zastopnikom javnih oblasti in korporacij, ki smo z njimi v stiku, vsem članicam in posebno še gospe banovi in podbanovi, ki sta s svojo navzočnostjo počastili naš občni zbor. Vse prosi za nadaljno naklonjenost in koristno sodelovanje.

Občni zbor predsednica zaključí ob 11.35.

P R I D O B I V A J T E N O V I H N A R O Č N I C !

Duhovnikova mati. Ne moremo si drugače misliti, kakor, da ima vsak dober duhovnik dobro, globoko verno mater. In če na dan nove maše čestitamo in častimo novega posredovalca med Bogom in nami, potem častimo tudi njegovo mater, ki mu ni dala le naravnega življenja, ampak je tudi negovala njegovo versko življenje, kakor to zna samo mati. Toda naloga, ki jo ima duhovnikova mati za duhovništvo, ni z novo mašo njenega sina končana. Zdaj naj bo posebno skrbna in naj še moli podvojeno, da bo njen sin tudi ostal zvest na svoji započeti poti.

Da bi pa vse matere duhovnikov spodbudili za to njihovo veliko nalogo, se je na Francoskem pred 10 leti ustanovila posebna bratovščina. Svoj začetek ima od bogoljubne žene, gospe Riviere. Ta je pri sv. maši na svoj poročni dan Boga prosila, da bi v zakonu dobila dva sina, ki bi oba postala duhovnika. Njena prošnja je bila uslišana. Eden izmed obeh sinov je bil celo škof. Pobožna mati pa je živela vsa za apostolsko delo svojih otrok, za katera je vse svoje molitve in žrtve ter dobra dela žrtvovala. Proti koncu svojega življenja je prosila enega izmed obeh sinov, naj ustanovi pobožno družbo za matere duhovnikov. Njena želja se je uresničila par mesecev po njeni smrti. 26. novembra 1926 je ustanovil kardinal Dubois v Parizu tako družbo pod imenom »Bratovščina Brezmadežne, kraljice duhovnikov«. L. 1929. je družbo in članstvo blagoslovil sv. oče. Članice se zberejo vsako leto enkrat k duhovni obnovi. Vsako prvo soboto v mesecu, ki je imenovana »duhovniška sobota«, imajo skupno sv. mašo in sv. obhajilo, pri katerem molijo ne samo za svoje sinove, ampak za vse duhovnike in še prav posebno zato, da bi Bog pomnožil število duhovniških poklicev.

»Duhovniška sobota« ima svoj začetek v pomožni akciji katoliških žena raznih držav, ki zbirajo prispevke za duhovniške seminariste. To delo vrše organizirano zlasti katoliške žene v Nemčiji, Švici, Čehoslovaški, dočim je pri nas to delo na tih način med mnogim našim ženstvom, ki no-

če svojega dela dati v javnost. Vendar vemo za lepo število žena, mater, učiteljic, deklet i. dr., ki delajo in žrtvujejo tiho in skrito v ta namen. Bolj javno pa se že tudi pri nas uveljavlja prva sobota v mesecu, ki je namenjena molitvi in sv. zakramentom za duhovnike. Naj bi našla ta pobožnost v naših krajih čim širši razmah, da bi našega katoliškega ženstva v tem oziru ne prekosile katoliške žene Južne Amerike, Kitajske in Japonske. Opozarjamo na »Glasnik najsvetejšega Srca«.

Gertrud von Le Fort. ki je znana tudi mnogim čitateljicam »Vigredi«, je praznovala 11. oktobra 60-letnico svojega rojstva. Kot konvertitka je ves čas svojega življenja porabila izključno za pesniško delo v smislu sv. katoliške Cerkve. Znane so njene znamenite »Himne na Cerkev«, dalje »Veronikin potni prt« in »Papež iz Ghetta«. Marijino dogmo pa je na najlepši način obdelala v knjigi »Večna žena«, ko v njej na prelepi način govori o ženinem bistvu in njenem poslanstvu.

Anežka Češka. Praški kardinal je na svoji prvi poti v Rim ponesel sv. očetu prošnjo za beatifikacijo blažene Anežke, hčere kralja Otokarja I. Umrla je 2. marca 1282 kot priorica praškega samostana klarisinj »Na Františku«.

Zborovanje za novo duhovno glasbo se je vršilo od 3. do 13. oktobra t. l. v Frankfurtu ob Meni. Več tisoč glasbenikov iz Nemčije in nad tisoč iz raznih držav je poleg visokih cerkvenih dostojanstvenikov poslušalo kompozicije umetnikov iz 12 držav.

K vprašanju Tilke Š. — K.: Predsednica Slovenske ženske zveze v Ameriki je gospa Marija Prislund, 1034 Dillingham Ave, Sheboygan Wis. Glasilo zveze je »Zarja«. Urednica gospa Albina Novak, 1135 E. 71 st. St. Cleveland, Ohio.

Stud. iur. gdč. K. — Z.: Predsednica Kat. nemške ženske zveze (K. d. Frauenbund) je ga. dr. Gerta Krabbel, Aachen, Monheimsallee, 61. Ureja tudi list »Die christliche Frau«.

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Počitnice so za nami. Tudi delo v našem krožku se pričinja z novimi močmi. Enkrat smo se zbrale v počitnicah, da smo pohitele na izlet na Zabreško planino. Lepo je bilo tam in kar težko nam je bilo, posloviti se od prijaznega kraja in ljubeznivih njegovih prebivalcev.

Kakor je bilo lepo in prijetno na Zabreški planini, tako je bil žalosten drug dogodek tekom letošnjih počitnic. Za vselej nas je zapustila članica našega krožka Olga Cerarjeva. Ni ji bilo dano, da bi se z nami veselila, da bi z nami delala in živela. Takoj ob ustanovitvi krožka je pristopila v naše vrste. Toda težka in dolgotrajna bolezen jo je ovirala, da se ni mogla udeleževati našega skupnega prosvetnega življenja.

Nekaj neizrekljivo bolestrnega je v smrti mladega življenja. Saj je grob vse preozek za neizmernost mladostnih sanj, vse preveč hladan je za žar mladega hrepenenja.

V zadnjih dneh septembra, ko je jesen razgrinjala sive pajčolane, je zagrnila gomila našo drago sestro Olgo. Bila je dvajsetletno dekle, to se pravi: dekle s sanjami in hrepenenjem. Mladost, življenje, upanje

in tisoč načrtov — vse je zagrnila gomila. Krasni venci in šopki rož so pokazali, kako si bila priljubljena, draga Olga.

Skrito in tiho je bilo tvoje življenje, tem bolj globoka in velika pa je bila tvoja duša, ki je tako kmalu morala zapustiti ta svet. Nebo ti je poslalo bolezen. V trpljenju se je očiščevala tvoja duša, da je tem lepša stopila pred prestol Večnega.

DOM DEVICE MOGOČNE

Ste že čule zanj, sestrice, širom slovenske domovine razkropljene? Da! Kajne, kako je lep? Ne, o pridite in boste videle in verjele.

V Ljubljani, v Lichtenturnovem zavodu. Kot mlada bela nevesta, ovita v cvetje in zelenje, stoji Dom Device Mogočne in se razgleduje po prijazni okolici. Ves dan žari v soncu. Iznad pročelja te že od daleč pozdravlja kip Device Mogočne. Snežnobela, nadzemska deviška, prosi blagoslova za bedni svet, katerega simbol — kroglo — drži v rokah in jo daruje večnemu Očetu. Najprej materin pozdrav in blagoslov. Ko pa prestopiš prag bele hiše, obstaneš pred kipom Kristusa Kralja. Resno in ljubeče te kliče v svoj objem. Roke ima razprostrate in oči Njegove prosijo in ljubijo. Pridi! Kam? V hišo mojega miru in ljubezni, v dom Device Mogočne na duhovni oddih, da se tu poživiš in okrepiš za nadaljno pot. Pridi v dom duhovnih vaj!

Pridemo! Gotovo! Dozdaj smo zbirali in nosili kamenčke, da se je zgradila bela hiša. Veselili smo se, ko je vstala pred nami velika in lepa in so jo sami Prevzvišeni blagoslovili in jo imenovali prijazno letovišče za duše. Odzdaj pa bomo prihajali v to hišo miru mi in naši dragi in vsi oni, ki bodo prišli za nami. Prihajali bomo h Kristusu Kralju in k Devici Mogočni. Tu se bomo obnavljali v ljubezni in zvestobi do dobrega Boga. Tu vstali, če bi morda zašli na življenski svoji poti v greh in nesrečo.

Pridite zato, sestre, in poizkusite in spoznate boste, da nam je dobro biti tod — v hiši božjega miru, v domu Device Mogočne —.

Duhovne vaje v »Domu Device Mogoč-ne« se bodo vršile: za dekleta od 26. do 30. decembra 1936. Za žene od 23. do 27. januarja 1937. Oskrbnina znaša 100 Din. — Prijavite se na: Predstojništvo Lichten-thurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

Na članek »Deklica bodi previdna« v oktoberski številki »Vigredi« pripomnim, da se je sličen slučaj zgodil pred dobrim letom tukaj tik Ljubljane. (Niti ni treba hoditi desetletja nazaj in na Angleško.)

Tudi tukaj je znan zapeljivec obetal neki mladenki zakon. Ljudje so jo takoj opozorili, da ta sleparski ženin neštetim poštenim dekletom obeta ženitev samo zato, da jih zapeljuje. Ko mu je to omenila, je znal tako lagati, kako ga ljudje obrekujejo, da mu samo dobro ime jemljejo in še vse polno podobnih izgovorov je imel. Ženitev je pa istočasno še par drugim obetal, govorili so to, on se je pa le na prijaznost skliceval, da mu je simpatična ta in ona dekle in da ni treba vsaki čenči verjeti. Ko s tem ni nič opravil, ji je grozil, da jo bo grdo obrekel, da ljudje rajši slabo verjamejo kot dobro. Ko še to ni pomagalo, se je jokal in priznal, da je res marsikaj nerodnosti zagrešil, pa ima trdno voljo popboljšati se, a k boljšemu življenju ga bo le ona privedla. Vsa svarila mnogih niso imela uspeha, ker njegovi hinavščini, lažem, obljubam ni primere, kako zna vsako prevarati. Poleg vsega je še pobožen, da še s tem premoči marsikatero, ker pravi, da tako pobožen človek ne more biti tako pokvarjen.

Tako se je naposled navezala na tega podlega človeka, da ko je spoznala, kako jo je prevaral, si je tudi po strašnem trpljenju vzela življenje. Tudi tu je krivda

dokazana, a se podlemu zapeljivcu ni moglo nič, ker tudi Jugoslavija nima nobenih paragrafov proti takim zločincem. »Ženin« pa naprej obeta poštenim dekletom zakon, da jih onečašča in upropašča. Nikoli dovolj ne svarite neizkušenih deklet, sicer pa proti takemu brezvestnemu podležu ne pomaga nobeno svarilo, ker zna s svojim lažnjivim jezikom vse spodbiti.

Naj bi kot v 10. številki »Vigredi« omenjeno, ženska društva na merodajnem mestu to zaprosila.

Omenim naj še, da se tudi ne da zlepa odpraviti, v nekem kraju se ga drugače niso otresli, kot da so streljali za njim, seveda za strah, in ga je morala žandarmarija odpraviti, tako je vedno zalezoval pošteno ženo. Ime in kraj zamolčim radi ugleda te družine, ako pa je mogoče le opišite in ponovno posvarite vsa dekleta, pred razzudanci. — *Vigrednica.*

F. Š.:

VRNITEV

Za onim hribom zlata zarja
še rumeni in sonce vzhaja
za onim hribom, ko nekdam.

Na hribu cerkva stoji
iz lin ubrano še doni
večerni ave, ko nekdam.

In ko nekdam stoje domovi
krog cerkvice in ko nekdam
skrivnostno še šume gozdovi.

Pa vendar ti srce molčiš.
Kaj te teži, pogrešaš kaj? —
Pomlad prešla je in z njo maj...

Ž E N A - G O S P O D I N J A

Lotte Hag:

ŽENA ČITA

Tudi žena, ki zaradi svojih skrbi in dela za družino in poklic tako redko pride do primerne prilike, da bi se z duševnim delom bavila, se ne more odreči, da ne bi v svojem prostem času segla po kaki knjigi, — ne samo po romanu — ki bi jo poučila

o važnih življenskih vprašanjih, ki bi ji bila vir, da bi črpala iz nje izobrazbo za duha in srce.

Kako pa čitamo tako knjigo res koristno? Znanstvena, ali tudi poučna knjiga ni povest, ki bi si jo človek tako prisvojil, kakor, če bi pohrustal piškot ali pokadil cigareto; znanstvena, poučna knjiga zahte-

va, da jo študiramo. Študirati pa se prvi duševno delati. In prav pri duševnem delu nam ne sme biti žal za trud. Veliko in močno drevo ne pade na prvi udarec sekire. Tako se godi tudi s čitanjem znanstvene knjige. Kdor je tu šele začetnik, ta bo kmalu izprevidel, da v večini primerov ne zadošča čitati stran za stranjo, takorekoč v eni sapi in knjigo potem zadovoljno odložiti. Če ima knjiga res poučno vsebino in bi si vsebino radi prisvojili, jo moramo pač počasi v presledkih in opetovano čitati. Čisto napačno bi bilo, če bi laiku prigravarjali, da je čitanje znanstvenih knjig lahka stvar, četudi so lahko umljive. Če naj bi tako delo res kaj veljalo, potem ne more biti lahko!

Če vzamemo poučno ali znanstveno knjigo v roko, opazimo že na zunaj, da se od zabavnega čtiva zelo razlikuje. Celo kratke brošure imajo uvodno besedo pisatelja, nakazano vsebino, včasih v začetku, včasih na koncu. In za posameznimi odstavki besedila opazimo zelo pogosto še razne opomnje, pojasnila strokovnih izrazov in podobno. Večja dela imajo celo imenik oseb, stvari, knjig, ki pridejo v tej knjigi na vrsto. Vse to ima svoj poseben pomen in vse to so bistveni pripomočki, da se nam čitanje take knjige olajša. Čim težja je knjiga, tem več bo imela takih opazk in pojasnil. Navadno mislijo ljudje, da so to popolnoma postranske stvari, ki ji pri čitanju ni treba s posebnim zanimanjem čitati, ali pa, da se morebiti lahko izpuste. To pa je popolnoma napačno. Že uvodne besede pisatelja (predgovor) ne smemo prezreti; kajti v njem svoj pisatelj navadno pojasni svoje namene, pove vzrok, zakaj je knjigo napisal in označi tudi smoter, kamor nas hoče pripeljati. Tudi z vsebino knjige se je treba seznaniti, preden pričnemo s pravim studijem knjige, pa najsi bo v začetku ali na koncu knjige.

Samo po sebi pa je umevno, da ne smemo pričeti z vsebinsko najtežjimi knjigami. Celo izvežbanemu čitatelju se lahko primeri, da marsikaterega stavka ali celo odstaka prvi hip ne razume in ne ve prav, kaj pisatelj s tem namerava. To nam ne sme biti ovira, da bi knjigo nevoljno odložili, ampak moramo tisto mesto večkrat prečitati. Zgodj se včasih, da tudi potem še ne pri-

demo z mesta; potem pa je treba napraviti malo zvijačo. Vsaka knjiga je takorekoč cela veriga dokazov. Konec te dolge verige dokazov je v zadnjem odstavku knjige ali morebiti že tistega poglavja, ki nam dela težavo. Tukaj je prav, če tako napravimo, kakor nam namigavajo, da me, žene, vedno tako delamo: poskusimo čitati zadaj, na koncu poglavja ali na koncu knjige, da se orientiramo. Če potem pridemo do spoznanja, kaj pisatelj pravzaprav namerava, potem gremo lahko nazaj na tisto mesto, ki nam je delalo težave. In kmalu nam bo lažje.

Imamo seveda tudi še druga sredstva, da težje čtivo olajšamo in pripravimo zase. Če dobimo knjige v roki, ki jih je pred nami čital kak znanstvenik, potem opazimo, da si je marsikaj načrtal, podčrtal, ali na robu napravil svoje opazke. Ni sicer prav in tudi ne lepo, da s knjigami tako ravnamo, zlasti ako so izposojene, pa bodisi od znancev ali iz javne knjižnice. Če pa imamo lastne knjige, je to seveda nekaj drugega. Naš princip bodi, da študiramo tako knjigo s svinčnikom v roki. (Tintni svinčnik ali črnilo je tudi pri lastnih knjigah opustiti). Začetnica takega študija seveda ne bo prišla do tega, da bi pisatelja na robu knjige kritizirala. Lahko pa si pripravi zelo dobro pomoč s tem, da poskusi na robu knjige označiti vsebino tega, kar je čitala. Katera izmed nas je že pripravljala dispozicijo (razpored) za kako predavanje, — in teh vendar ni malo med Vigrednicami — ta ve, da taka sestava in razčlemba ni lahka stvar in pripravljaja precej duševnega dela. Ta pa tudi ve, da tako urejena vsebina in tako razčlenjena snov šele vodi do popolnega in pravilnega razumevanja. Prav dobra vaja je zato, če se potrudimo takí razčlembi knjige, ki jo imamo v roki, priti na sled. Zelo dobro je, če poskusimo vsak odsek čtiva označiti z glavno mislijo in to glavno misel napišemo na list, ki ga imamo v knjigi od začetka do konca; če je knjiga velika, je treba seveda več takih listov. Vsaka izmed nas pa, ki mnogo čita, bo iznašla kmalu popolnoma svoj način, da bo prišla knjigi do jedra.

S čitanjem pa mora hoditi duševna pre-delava čitanega roko v roki. Vse tisto, kar je kdo drug pisal, si je treba na svoj način

prisvojiti, četudi ne z njegovimi besedami, ampak s tistimi, ki povedo, kako smo čitajo me razumele. Pri čitanju vsake resne knjige je potrebno, da si napravimo izvlečke. Kdor to redoma dela, bo kmalu opazil, da je šele na ta način mogoče prisvojiti si duševne zaklade pisateljev ter si jih tako prilastiti, kakor bi bili njegova last. To delamo n. pr. tako-le: Ko čitamo knjigo, poskušamo cele odstavke z eno besedo, cela poglavja v en stavek zbrati in vse tisto, kar spada skupaj, postaviti pod skupni naslov. Na ta način v nekakem telegramskega slogu povzamemo najvažnejše iz knjige in si zapišemo v zvezek, ki ga imamo nalašč za to. Navadno vzamemo za vsako poučno knjigo poseben zvezek in potem pustimo v posameznih odlomkih pol strani ali celo stran prazno, da napišemo tja svoje opazke, razmišljanja in morebitne značilnosti, ki nas spominjajo že na znanega pisatelja ali na že čitano knjigo.

Seveda nam ne sme biti žal, če se nam prvič ne posreči vse tako, kakor bi radi. Kdor pa je dalje časa tako delal, si bo polagoma napravil nekako lastno knjižnico, ki mu bo v vseh prilikah življenja dala prave smernice. Največji naši in tuji ljudje so delali tako; ni nam treba stremeti, da bi postali največji, skrbeti pa moramo zato, da se v izobrazbi dvigamo do najvišje stopnje.

KURJAVA

Kako pa kurimo lončeno peč in lončen štedilnik pravilno? V razliki do drugi peči, n. pr. železnih, ki zaradi svoje visoke vročine isto izžarevajo okoli sebe, pa lončena peč toploto odvajajo. Na površju razgreta peč, razgreje tudi zrak poleg sebe, ki postane lažji, se dviga in se pod stropom bliža zunanjemu zidu, dočim od tam prihaja mrzli zrak ter se blizu tal pomika proti peči in se okoli peči razširja. Na ta način nastane zračni tok, po katerem se ona toplota, ki jo je peč oddala, polagoma razširila v prostoru, drugi del pečine toplote pa se oddaja okoli in okoli zraku, ki se na ta način ogreje.

Ko smo zakurili peči, traja nekoliko časa preden se ogrejejo ploskve. Kako je to? Opeka, kamen, sploh zid v notranjosti rabi najprej gotovo množino toplote in šele potem, ko se je ta notranjost dovolj

razgrela, oddaja toploto tudi na dalje. To se nam zdi včasih vse predolgotrajno. Nekoliko pospešimo proces na ta način, da pri peči postavljamo manjše železne pečice, ki hitreje oddajajo toploto okoli sebe.

Od tako nabrane in na ta način, rekli bi, spravljenih toplote, more peč oddajati še dolgo potem, ko je ogenj že ugasnil. Dobro vemo, kako dolgo časa so grele naše stare peči, kmečke peči, ki smo jih zakurili zjutraj, pa so ostale gorke do večera in še čez noč. Vemo, da je bilo to zaradi tega, ker so imele v notranjosti primerno množino materijala, ki se je ogreval, dolgo držal toploto in jo počasi oddajal. Te peči so bile tudi zaradi svoje velikosti bolj izdatne, kakor so današnje, ki so le nekak okras sobe, ozke so in visoke, v notranjosti pa imajo zelo malo zidu, zato ne obdržijo toplote dovolj dolgo. Res pa je, da so pripravnije in lepše, kot so bile stare.

Ako kurimo peč zunaj sobe, nam pri tem uhaja že veliko toplote neizrabljene, dasi je ta način kurjave snažnejši. Če pa kurimo v sobi, moramo paziti, da nam ne uhaja dim v sobo, to se pravi, da mora biti odvajalna cev snažna in čista. Ker so gorišča naših peči po večini majhna, moramo dolagati večkrat kurivo, a vselej tako, da je še ogenj močan, kajti, če nalagamo že na pol ugaslo žerjavico, kurivo le malo izda, ker samo tli, a ne gori. Vedeti moramo tudi, da ne smemo puščati vratc odprtih, ker se na ta način toplota zavleče v odvajalno cev in dalje v dimnik, soba pa ostane hladna. Priporočati je, naj bi se sobe kurile z drvimi, ker premog proizvaja nekatere neprijetno dišeče pline, ki se le s težavo dajo odpraviti iz stanovanja. Žerjavica naj ostane v peči, dokler popolnoma ne razpade v pepel.

Dobra gospodinja ve, da se prezračena soba mnogo hitreje razgreje, kakor pa zatohla in zabita. Zato pred kurjenjem, ali med tem, ko peč zakuri, za nekaj časa odpre okna in vrata, da se izmenja zrak, pride notri dober čist zrak, ki se potem lepo in enakomerno ogreva. Stanovanjski prostori, v katerih smo že čez dan, pokažejo večkrat preveč suh zrak, tako, da to suhoto čutimo v vratu. Temu odpomoremo, ako postavimo na peč plitvo posodo z vodo, ki tam izhlapeva in zrak nekoliko osveži.

Spalnice naj bi se načeloma ne kurile, ker je bolj zdravo, če spimo v nezakurjenem in imamo za vdihavanje ponoči neizrabljen zrak, ki ga sicer kurjava zelo oškoduje. Drugače je za otroško spalnico, kjer je treba vstajati k otrokom in bi se v nezakurjenem ob tem lahko prehladili. Naše gospodinje naj bi čitale o novejših pečeh, ki jih v današnjih časih tudi že pri nas precej izdelujejo in postavljajo, pa bi se potem, ko so slišale o koristi in uspehu novodobnejših načinov ogrevanja stanovanjskih prostorov, tudi lahko odločile za kake druge vrste kurjave, zlasti tedaj, ako si zidajo nov dom.

KUHARSKA UMETNOST

Lojzka H. iz B. pošilja nastopna navodila za pripravo božičnega peciva:

Keksi z ingverjevim okusom. 125 g presnega masla mešamo, da se peni, dodamo 1 jajce, 4 žlice mleka, 75 g sladkorja, ščep naribane ingvar, 300 g (30 dkg) moke in pol male žličke pecilnega praška, napravimo iz tega mehko testo, od katerega napravimo okrogle kupčke na namazano pekačo in jih spečemo v 10 do 12 minutah.

Pecivo za obešanje na božično drevo. Iz 125 g presnega masla, ki ga dobro vmešamo, 2 jajc, 125 g sladkorja, nekoliko stolčene vanilije in 375 g moke, zgnetemo testo, ki ga predelamo s 4 g jelenove soli. Iz tega testa izvelčemo tanke svaljke, ki jih potem izoblikujemo v obročke, preste, številke itd. Polagamo jih na namazano pekačo ter jih svetlorumeno spečemo in na koncu še oblijemo s čokoladno glazuro. Za čokoladno glazuro je treba čokolado in za oreh presnega masla raztopiti v posodici, ki jo postavimo v vročo vodo, da na njej plava in potem s kuhinjskim čopičem to pecivo prevlečemo z glazuro. Ta preprosta glazura se posuši na gorkem brez nadaljnega, ostane vedno temna in svetla in se nam pri pripravljanju ne more pokvariti.

Čokoladne črke za božično drevo. Testo pripravimo iz 125 g vmešanega presnega masla, 2 jajc, 125 g sladkorja, paketa vanilinega sladkorja in 375 g moke ter še 4 g jelenove soli. Iz testa napravimo zopet svaljke in jih izoblikujemo v razne črke

ter jih denemo na pekačo, ki smo jo nekoliko namazali. Ko so pečene, jih prevlečemo s čokoladno glazuro, kakor sem jo prej opisala in jih denemo na pekači sušit v pečico. Te črke ali tudi druge oblike so po okusu nekoliko drugačne, kakor sem jih prej opisala, ker dodenemo zmletga jameža.

Krhko pecivo. 200 g sladkorne moke mešamo s 4 celimi jajci toliko časa, da se peni, pridenemo nekoliko stolčene vanilije, 125 g razstopljenega surovega masla in 600 g (60 dkg) moke, ki jo zmešamo s polovico zavitka pecilnega praška. Iz vse te stvari napravimo trdo testo, ki ga pustimo par ur, da se vleži in ga potem razvaljamo. Z raznimi vbodci izrežemo oblike iz testa, jih pomažemo z razžvrkljanim jajcem, potresemo z sesekljanimi orehi ter jih svetlorjavo spečemo. Lahko pa jih tudi pustimo nenamazane, pa jim pridenemo na sredo kupček marmelade.

Dostavlja še večerjo za Silvestrov večer: *Obloženi kruhki za Silvestrov večer.* Tanke rezine belega in črnega kruha nekoliko opečemo na obeh straneh. Potem pretlačimo nekoliko domačega belega sira skozi sito, dodenemo nekoliko sladkorja, nstrgane citronove lupinice in nekoliko soli, zmešamo za malo žličko presnega masla ter s to maso namažemo črne kruhove rezine. Bele kruhove rezine pa pomažemo s posebno okusno marmelado, obe rezini pritisnemo drugo na drugo z namazanima ploskvima ter tako polnjene razrežemo v poševne proge, trikotnike ali kaj podobnega.

Sardinine rezine. 6 do 8 sardin iz škatljice obelimo in jih zmešamo z dvema žlicama presnega masla in s to maso enakomerno pomažemo tanke bele kruhove rezine. Lahko potresemo še z drobno sesekljanim drobnjakom, petršiljem ali drugo zelenjavo, vendar ne preveč, da ostane prvoten okus sardin.

Lovski punč. ½ kg sladkornih kock položimo v veliko skledo s pokrovko, stisnemo sok dveh limon, prilijemo ½ litra nepremočnega čaja, ½ litra vrele vode, ½ litra rdečega vina, pokrijemo skledo in jo postavimo za 20 minut na vroč štedilnik. Nazadnje dodenemo kozarec češnjevca, ki da celotnemu punču glavni okus.

Nič ji ne pomaga, če se še bolj drži in skriva — umazanost v perilu. Bela in gosta pena Zlatorogovega mila jo gotovo najde, razstopi in odplavi. Zato vse vpitje nič ne pomaga: Kdor hoče poceni prati in imeti belo in duhteče perilo, mora prati z Zlatorogom! V Zlatorogu tiči vsa tajna in umetnost imeti snežno belo in trdno perilo. Gospa, poskusite tudi Vi prati z Zlatorogovim milom in kmalu bosta nerazdružljiva prijatelja. Zlatorogovo milo je res dobro in domače. Zato zahtevajte pri svojem trgovcu le Zlatorogovo milo.

Splošna želja Vigrednic je, čim več receptov in navodil. Podajam navodilo močnate jedi (omleta).

1. Vzemi 2 jajci, iz beljaka napravi sneg, v rumenjaku pa deni 2 žlici sladkorja, 1 žlico moke ter mešaj, da malo naraste, potem dodaj sneg in zmešaj. To zmes vlij na široko okroglo kozico, ko si prej razbelila za oreh masti. Daj v pečico srednje vročo in lepo rumeno zapeci. Ko je gotovo pomazi z marmelado in zapogni skupaj.

Ta omleta je jako lahka jed za bolnike in okrevajoče, je lahko prebavljiva.

2. Priporočam cenj. Vigrednicam, katere delajo rezance doma.

Naredi testo iz 5 jajec. Ko hlebčke prvičkrat valjaš, le do polovice, torej polovico manjši naj bodo kot običajno, te sedaj deni na prtič in pokrij vsaj pol ure. Zdaj se mnogo lažje raztegnejo, in nič se ne trga. Ko so dovolj tenki, jih posuši in tenko razreži.

3. Pohišstvo kjer se mnogo umiva izgubi blesk. Posamezne dele namaži z zmesjo: 2 dela firneža, 1 del terpentina, to zmešaj in maži, ko se posuši se sveti kakor novo.

VPRAŠANJA IZ ZDRAVSTVA

Odgovarja dr. M. Justin

Nesrečno dekle. — Že eno leto vsako jutro pljuvate grenke sline z gnojem zmešane. Tudi podnevi se Vam to dogaja. Skrbi Vas, če ni to jetika. Stara ste 22 let, nerazvitih prsi, in lastna mati Vas nekako prezira radi tega.

Če hočete sigurno vedeti, da li je kaj jetike v Vas, se mora izpljunek mikroskopično pregledati. Če se najde v njem po-

vzročitelj jetike, tuberkulozni bacil, potem je jetika, če pa ne, pa ni in Vam vsa skrb lahko odpade. Vzrok gnojnega pljunka bo potem drugje. Brez zdravnika ne bo to šlo.

K. Ž. Br.: 20, Lj. — Nohti Vam rastejo naokrog v meso. Boli Vas in komaj hodite. Kriva temu je preozka obutev in napačno striženje nohtov. Nohti se strižejo vedno iz oglov proti sredini nohta, nikdar narobe, ker se lahko zatrga in koničasti del se potem zajeda v meso in kožo, kjer povzroča vnetje in bolečine. Končno se mora izvršiti le operacija, če ne gre drugače. Glede zob treba pregleda.

Nesrečna. — Stara ste 30 let, poročena, nimate pa še nobenega živega otroka. Perijoda od 17. leta neredna. Telesna teža se Vam je vsled boleznih precej spremenjala. Napravili ste od rojstva prvega otroka, ki Vam je pa kmalu umrl, cel križev pot, v želji po novi zanositvi in po živem otroku, ki naj bi bil Vaš up in nada, pa pet let že zastoj čakate v upu in nadah, ki so Vas toliko varale in razočarale. Razni nehoteni splavi so Vam motili ta up in nado. Vnetja in septična obolenja v zvezi s splavi Vas spravljajo v obup. Gnojni iztok pa Vas vznemirja. Ne veste, kaj je na tem, da je sedaj nastopil v zvezi z omenjenim dogodkom gnojno-rumen iztok. Ne veste si razlage. — Svetujem Vam: Dajte si mikroskopično pregledati v higijenskem zavodu iztok, da se ugotovi, kake vrste koki so v tem gnoju, potem odpišite!

Micika. — »Kaj moram napraviti proti izpadanju las?« vprašujete. Stara ste 19 let in ste imeli do 19. leta dolge, goste lase. Spomladi in poleti, ko je postalo vroče in ste morali delati, pa so Vam lasje začeli silno izpadati, pozimi pa zopet ne. Hudo bolni niste bili nikoli, tudi prevelikih skrbi niste dosedaj imeli. Vaša mama ima pa še sedaj lepo, dolgo kito.

O tem se je že večkrat in na več mestih pisalo. Poleti splošno vedno lasje bolj izpadajo vsem kot pozimi. Znano pa je, da od 80.000 las, ki jih ima odrasel človek približno na glavi, odpade po 50—100 las dnevno in to prav po naravnem potu, ko se lasje obnavljajo. V tem slučaju ni treba nobenih tinktur za mazanje.

V gotovih družinah lasje prej izpadejo vsem kot v drugih.

Gotov poklic in način življenja prej dovede do izgube las kot drugi.

Oni, ki imajo glavo vedno pokrito, prej postanejo plešasti kot oni, ki se kratko strižejo in hodijo gologlavi.

Z roko preveč segati v lase tudi ni dobro, ker z roko lahko занeseš bolezni v lasišča, kar vede do izpadanja.

Kaj je pri Vas vzrok, ne vem. Ko prečitате to, sodite, kaj bi pri Vas utegnilo biti in ravnajte se po tem tako kot sledi. Gologlavi, čisto lasišče, in morda »bubikopf«. Poskusite! Morda boste lažje čistili, morda odkrili kako neljubo spremembo v lasišču. Glavnik vedno z milom in vodo operite pred uporabo iz iztrebite vse izmed posameznih zarez. Tam notri je marsikaj včasih doma, kar ne sme več med lase nazaj.

Strta perut. — Stara 19 let. Pred štiri leti Vam je začela rasti na nogi pri členku neka bula, ki je bolela in se večala. Slutite kostno jetiko, ali slabo kri, ali posledico udarca na kost. V bolnici ste bili operirani, toda bula je rasla naprej. Obsevanje in »Gips« Vam sedaj dajajo in rana se počasi celi.

Verjetno je, da je tu kostna jetika. Svetujem, le ubogajte domačega zdravnika, dobro jejte, počivajte, iščite svežega zraka in bodite dobre volje. To so za Vas silno potrebne reči, ki Vas bodo pozdravile, poleg obsevanja in »Gipsa«. — Pozneje, ko bo že »Gips« odstranjen in rana zaceljena, še vedno počivajte, noge nikdar prekomerno ne npenjajte, pa bo stanje tako, da boste lahko prenašali.

M. Peč — Svetujem Vam v bolnico.

M. Vigrednica. — Po obsevanju Vam je torej boljše, apetit se Vam oglašá in na teži ste pridobili. Prav. Če nastopi zopet nahod: v posteljo, lipov čaj ali bezgov vsake 2—3 ure, da se prepotite pošteno in nahod bo kmalu boljši. — Otroku teče iz ušes. To so gotovo posledice kašlja. Glejte, da ne močíte okrog uhlja. Poskusite vsako kapljo gnoja sproti odstraniti z vato, ki jo enostavno rahlo v uhelj položíte in ko se napije v ogenj z njo. Gnojenje bo trajalo še en lep čas. Potrpíte in glejte samo, da otroka ne prehladíte ali da se od koga ne okuži, ki ga obišče in kašlja pri tem. Ko narava zmaga bo gnoj prenehál.

KAZALO

KATOLIŠKA AKCIJA		Str.
42, 85, 134, 172, 212, 249, 311, 350,		391
		432.
Socialni tečaj za žene in dekleta	86	
Duhovne vaje za dekleta	87	
Dekletom za duhovno obnovo	135	
Dekletom: Povsod Boga	173	
Za duhovno obnovo	214	
KA in politika	432	
Za Katoliško akcijo ni počitnic	351	
KA za dekleta	434	
RAZMIŠLJUJOČE ČTIVO		
Kako lep je čist rod. Dr. M. Šimec	1, 41	
Cerkev in leto. F. Zupančič	13	
Kako naj ljubim. F. G.	28	
Oče naš. J. K.	43	
Bog je oče. G. M.	44	
Mladi oče. Peleasa	44	
Očetovo kraljestvo. B. N.	45	
Spomin na očeta. V.	56	
Ali preveč ali premalo. Tolminčeva	70	
Materam za njihov praznik. L. S.	81	
Glej, žena brez otrok. Julka L.	96	
Samo mati. Peleasa	98	
Iz erotike. Grady	112	
Studenec mladosti. F. Z.	113	
Vstajenje. F. Zupančič	130	
Misel ob otroku. F. Zupančič	131	
Otrok naš up. Peleasa	132	
Za otroka. E. Š.	137	
Temen cvet. F. Zupančič	145	
Moji dečki	151	

Ġreta Ġarbo. Dr. L. N.	369
Jane Addams. Peleasa	404
Elizabeta Leseur	438

DEKLIŠKA VZGOJA

Dekletova pomlad. Dr. Marg. Schaba- V. Lovšin 25, 69, 105, 158, 191, 234, 291, 334, 272, 418, 454.	
--	--

ŽENSKI POKLICI

Ženski poklici. Dr. Lovro Sušnik 31, 75, 111, 159, 193, 235, 291, 331, 417, 452.	
Kmečka žena. Zofka Vivoda	252
Žena — umetnica. Beloglavec Draga	254
Žena — zdravnica. J. P.	257
Žena — profesorica. M. D.	258
Žena — učiteljica. Vital Vodušek	259
Žena — umetnica. Elda Marija	269
Rudarjeva žena. Vital Vodušek	272
Žena služkinja. Selis	274
Žena — trgovka. Francka Tolminčeva	276
Delavka tobačne tovarne. Valant M.	290

ŽENA IN DELO

Vprašanja in odgovori 33, 73, 197, 298	
Pomoč brezposelnim. M. Valant	72
Poselska zveza. M. Valant	108
Dolžnosti članov OUZD. M. Valant	161
Važna določila finančnega zakona. Smersu R.	196
Družinska plača. Smersu R.	236
Socialna zaščita uslužbenk. M. Valant lant	296
Nočna zaposlitev žena. M. Valant	336
Organizirajmo se strokovno! M. Va- lant	384
Kam naj se pritožim. Smersu R.	420

IZ NAŠIH ŽENSKIH KROGOV

34, 78, 122, 163, 202, 239, 301, 342, 424, 460.	
--	--

POTOPISI

Koroška jezera. O. S.	365
Preko notranjskega Krasa na Ris- njak. Zofka Vivoda	
V Berlin in Hamburg. Iva Pregelj	449

IGRE

Prisega. G. M.	114
Materina slika. G. Mali	114

SPOMIN UMRILIM

Anica Grintalova	78
Francka Vidmarjeva	164
Naši sosedi v spomin	202
Olga Cerar	460

PO ŽENSKEM SVETU

37, 79, 121, 201, 238, 300, 340, 386, 423, 459.	
--	--

KOLODVORSKI MISIJON

Božični pozdrav. S. Gregorija	73
Kaj je Caritas Socialis? S. Gregorija	198
Občni zbor Društva za varstvo deklet	200,
237, 298, 385, 421, 458.	
O težkem misijonu. S. Gregorija	337

ŽENA — GOSPODINJA

Gospodinjsko delo	39
Kuharska umetnost 40, 76, 126, 166, 206, 306, 346, 388, 427, 464.	
Kako pravilno jemo	76
Izbira hrane	125
Vprašanja iz zdravstva. Dr. Justin 127, 167, 208, 248, 307, 428, 465.	
Lepo vedenje	30, 127, 167, 347,
Gospodinjska izobrazba v naših društvih	165, 203, 247,
Moje sobne rastline	168
Vprašanja in odgovori. Oporoka 206, 308, 348	
Nega sobnih rastlin	244, 303,
Domače zelenjadne začimbe	345
Cvetice v vazi	345
Kitajska kuhinja	387
Gospodinja kot gostiteljica	425
Žena čita	461
Kurjava	463

SLIKE

2, 4, 6, 20, 21, 25, 36, 45, 63, 78, 89, 103, 131, 133, 147, 164, 171, 181, 213, 226, 242, 245, 246, 253, 269, 277, 279, 283, 290, 291, 295, 304, 305, 306, 321, 339, 342, 343, 360, 366, 368, 438, 460.	
--	--

DOBRE KNJIGE

Grazia Deledda: Golobje in jastrebi. Roman. Prevel dr. Joža Lovrenčič. Ljubljana, 1936. Jugoslovanska knjigarna. Strani 270. — Cena broš. Din 45.—, vez. Din 60.—.

Tega odličnega dela pred kratkim umrle italijanske pisateljice ne moremo bolje oceniti, kakor da povzamemo, kar je napisal Tine Debeljak v Slovincu 6. nov. t. l.

Pisateljica Grazia Deledda spada med svetovno znane pisateljice, saj je l. 1927. dobila celo največje svetovno književno priznanje — Noblovo nagrado za leposlovje. Do tedaj jo je svet malo poznal, in še tisti, ki so jo poznali, so dvomili v njeno svetovno vrednost. Mi je do zdaj nismo poznali po večjih delih, toda po tej povesti, ki je zdaj izšla v zbirki »Ljudskih povesti«, ji moramo dati ceno velike pisateljice. Tudi Grazia Deledda je dokaz, da se pisateljski genij rodi, ne privzgoji, kajti sistematične izobrazbe nima več kakor samo navadno ljudsko šolo na otoku Sardiniji (mesto Nuoro), vso drugo modrost pa je dobila iz življenja. Deledda zna gledati svojo okolico, predvsem vaščane svoje divje domačije, gorate Sardinije, polne sonca, strasti in ljubezni. Njena ženska romantika se dobro veže z realistično resničnostjo pokrajine. Iz tega okolja je napisala skoraj dvajset romanov, med njimi tudi roman »*Golobje in jastrebi*« iz leta 1912., ki vsebuje vse značilnosti Deleddinega peresa: ostro opazovanje krepkih, karakternih ljudi, zrastlih s svojo zemljo; toplo srce in smisel za odkrivanje vseh odtenkov v duši, ter globoko versko prepričanje, ki daje njenim povestim polno katališko vsebino.

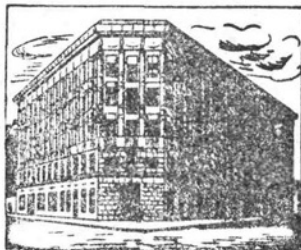
»*Golobje in jastrebi*« so komponirani na misli nedolžnega, ki trpi zaradi sovraštva svoje okolice, ki je tako kakor golob v krepkih jastrebovih. Tak je študent Jorgj, ki je doživel svojo veliko ljubezen do Columbe, vaščanke, vnukinje starega in klenega Remunda Corbu, nekdanjega priganjalca Jorgjeve družine. Iz zapiskov bolnega Jorgjeja, ki je postal melanholičen v obupu nad življenjem, zaprt vase in oduren do vseh ljudi, izvemo, da je tako živčno obolel, ker so ga obtožili kraje Corbujevega zaklada. Razmere uničijo njuno ljubezensko razmerje. Obdolžitev starega Cor-

buja ima svoj vzrok še v stari sardinski krvni osveti, kajti do spolne sprave med obema družinama zaradi odločne borbe za resnico Innasia Arrasa še ni prišlo. Jorgje čaka smrti v svoji koči ter mu je edini zaupnik zdravnik in »hlapčič« Pretu ter misel na Columbo, ki jo njegovo srce še vedno čaka. To bi bila vsebina prve knjige. Druga pa opisuje Columbino bolelost, ko skuša zatreti pod vplivom rodbine svoje srce ter privoli v zaroko z bogatim vdovcem, ki ga pa ne ljubi. V tem pa se pojavi v vasi sončna komisarjeva sestra, ki zve za zgodbo te nesrečne ljubezni in iz romantične zvedavosti poseže vmes ter — v tretji knjigi — prinese življenje v Jorgjevo hišo in srce. Columba se sicer skuša dvigniti na svoje noge ter poiskati nazaj svojo ljubezen — toda prepozno. Jorgju se vrača zdravje in ljubezen po komisarjevi Mariani in ko usoda tudi odkrije pravega tatu, mu je tudi ime oprano ter more ves poln nade v življenje »pričakovati novega jutra«.

Roman je prevedel prof. dr. Joža Lovrenčič v dobrem jeziku ter smo prepričani, da ga bo z veseljem vzel v teh jesenskih dneh vsakteri v roke. Jugoslovanska knjigarna pa je storila prav, da je dala vaški roman te svetovne pisateljice v zbirko »Ljudskih povesti«, kamor je že prej uvrstila podobno grajeno Kukučinovo pomorsko zgodbo »Hišo v bregu«, ki med dose-daj izdanimi knjigami te založnice še najbolj spominja na Grazio Deleddo.

Ljudski oder (št. 2) prinaša veliko gradivo za božične proslave po naših ljudskih odrih ter daje navodila in tekste, ki naj vzbude v nas pomen teh cerkvenih praznikov. Največ gradiva priobčuje Janko Moder, večinoma prevedenega iz nemščine, tako »Klic luči« (adventno pobožnost) od E. Schmidt, »Miklavža čakamo« (od J. M. Heinena), »Naša Ljuba Gospa« in »Strelec« (enodej. od H. Brocheta), »Igro o Herodu« (Heinena) pa je prevedel V. Š. Izvirne doneske predstavlja J. Moder z enodejanko: »Na križpotju« ter korno deklamacijo »Za Kristusa in Marijo«, ter Joža Premrov s prigodnicami za »Izseljeniško nedeljo«. N. Kuret priobčuje statistično igranja pri nas ter literarne zapise.

Ako gre
za zavarovanje
pride v poštev le

LASTNA PALAČA

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

LJUBLJANA, Miklošičeva 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi;
2. doživetje, smrt, rente in dote v vseh možno-
stih; posmrtniško zavarovanje »KARITAS«.

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri naši
domači slovenski zavarovalnici.

»DEKLIŠKI ODER«

V založništvu Vigredi je petero zvezkov Dekliškega odra, ki vsebujejo
nastopne igre z ženskimi vlogami:

II. ZVEZEK:

PASTORKA. Drama v petih de-
janjih.

SESTRI. Božična slika v enem
dejanju.

ZIVELA TELOVADBA! Vese-
loigra v enem dejanju. Ce-
na Din 12.—.

III. ZVEZEK je posvečen materin-
skemu dnevu in vsebuje 19 dekla-
macij za materinski dan in kratke
prizorčke:

**POTRPETI JE TREBA Z
OTROKI**

PISMO

MATERIN ZAKLAD

MOČNA MATI

MATERINSKA LJUBEZEN

Cena Din 10.—.

IV. ZVEZEK: vsebuje 5 daljših in
krajših iger, namreč:

ZA SREČO. Igra v treh dej.

ANGELA. Božična igra v petih
slikah.

URE NA RAZPOTJU. Prizor
za Silvestrov večer.

PAMET JO JE SREČALA.
Burka v treh dejanjih.

KAKOR VIDITE... Veseloigra
v štirih slikah. Cena Din 16.

V. ZVEZEK:

SV. ELIZABETA. Igra v petih
dejanjih. Cena Din 7.—.

VI. ZVEZEK vsebuje tri igrice:

ZADOVOLJNOST OSREČUJE.

Božična igra v enem dejanju.

GOBAVKA. Misijonska igra.

PRED JASLICAML. Božična
igra v dveh dejanjih. Din 7.

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI r. z. z neom. zavezo

Ljubljana — Miklošičeva 6, v lastni palači,

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri.

NOVE vsak čas razpoložljive VLOGE obrestuje po 3%.